

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'En Ya'aqov

agadot Bavli vi-Yerushalmi 'im perushe ve-ha-ḥidushim she-ba'u bo
ke-khol asher nidpesu kamah pa'amim : u-ve-tosefet ma'alot rabim

Ibn-Ḥaviv, Ya'aqov Ben-Shelomoh

המלש ןב בקעי, ביבח-ןבא

[Kaliningrad?], [1860?]

יטיג תכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9291

116 הכותים אין להם נזירות פרק תשיעי נזיר

שהרי גולירין מתגרי במלחמה וגבורי נוצחי אלא
תנאי היא דתניא אהר המברך ואחר העונה אמן
במשמע אלא שממהרין למברך תחלה א"ר אלעזר
א"ר חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם
שעלי נד שנא' *וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. (אל
תקרי בניך אלא בוניך):

מסכת גיטין

המביא גט

פרק ראשון

א [שלח ליה ר' אביתר לרב חסדא גיטין הבאין
משם לכאן אינו צריך לומר בפני נכתב
ע"נ ובפני נחתם וכו'] : אמר רב יוסף מאן לימא לן
דר' אביתר בר סמכא הוא (דהא שלח ליה רבי
אביתר) [ועוד הא איתו דשלח ליה] לרב יהודה
בני אדם העולים משם לכאן הם קיימו בעצמן
שהוא כך. שהרי גולירין קלסין מתגרין במלחמה תקלה ואס"כ
גבורים באין וכולסין אף כאן העוכה בא לאר המברך ומכלק
לומר שהעוכה אמן מאובק מן המברך : תנאי היא דאיכא למ"ד
דעוכה אמן מאובק מן המברך ואית דאמר שהמברך מאובק : אחר
העונה ואחר המברך במשמע דקרא שכתב גדלו לה' אמי
ברכה וכרומה שמו יקדו אמן : אלא שממהרין לכברך
תחלה לימן שכר] :
משם לכאן סבנל לארץ ישראל : בר סמכא הוא ראוי לסמוך

המביא גט פרק ראשון גיטין ק"ז

ויוחננו הילד בוונה והילדה מכרו ביין וישתו וכתב יואל ד
ליה בלא שרטוט וא"ר יצחק שתיים כותבין שלש
אין כותבין במחניהא תנא שלשה כותבין ארבעה
אין כותבין א"ל אביו אמו כל דלא ידע הא דר' יצחק
לאו גברא רבה הוא בשלמא מלחא דתליא בסברא
לחוי הא גמרא היא וגמרא לא שמיע ליה ועוד
הא ר' אביתר הוא דאסכי' מריה על ידיה דכתי'

יוחננה עליו פלגשו ר' אביתר אמר זכוב מצא ^{שופטי' יט}
לה ר' יונתן אמר נימא מצא לה ואשכחיה רבי
אביתר לאליהו א"ל מאי קעביד קב"ה א"ל עסיק
בפלגש בגבעה ומאי קאמר [א"ל] אביתר בני כך
הוא אומר יונתן בני כך הוא אימר א"ל ח"ו ומי
איכא ספיקא קמי שמיא א"ל אלו ואלו דברי אלהים
חיים הן זכוב מצא ולא הקפיד נימא מצא והקפיד
עליו: ויחננו הילד וגו' שהיו משתהים בצרף ישרא ומכיקי'
כשותיהן עגובות ומבטלים מפריה ורביה סנקל בעיניהם ילדים
וילדות: שתיים שתי תיבות כותבים מן המקרא בלא שרטוט
(וא"כ ר' אביתר לאו בר סמכא הוא כיון דעבד שלא כדברי ר' יצחק
דאסא מיימי ליה בגמרא): בשלמא מלחא דתליא בסברא אי
לא הוה סבר לה מדעתיה. לחוי כלו' שפיר מלי למימר דלאו
גברא רבה הוא: וגמרא לא שמיע ליה הא גמרא דר' יצחק:
דאסכים מריה על ידיה לגלות לו סוד לכוון דברים הסתומים
על אמתתם: וחזנה עליו פלגשו בגבעה כתיב ותזנה
סרקה עליו: זכוב מצא לה נקערה: נימא מצא לה לקמן
מפרש. ואשכחיה גרסינן: נימא מצא לה והקפיד כדמפרש

בזיר
אלא
אמן
לעזר
עולם
(אל)
הבאין
נכתב
מא
לן
רבי
ההודת
בעצמן
ואת
ומכלק
למ"ד
: אחד
לה' חמי
לכברך
לסמן

אמר רב יהודה זבוב בקערה ונימא באותו מקום
זבוב מאיסותא ונימא סכנתא א"ר אירי ואירי
בקערה זבוב אונסא ונימא פשיעותא:

ב אמר רב חסדא לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה
בתוך ביתו שהרי פלגש בגבעה הטיל עליה

ס"ט

בעלה אימה יתירה והפילה כמה רבבו מישראל
אמר רב יהודה אמר רב כל המטיל אימה יתירה
בתוך ביתו סוף הוא בא לידי ג' עבירות גלוי עריו.

ע"ט

ושפיכות דמים. וחלול שבת. אמר רבה בר בר
חנה הא דאמרי רבנן ג' דברים צריך אדם לזמ

ו"ט

בתוך ביתו ערב שבת עם השכה עשרתם ערבתם
ז הדליקו את הנרות צריך * לממרינחו בניחותא פי

דחשיב

היכי דלוקבלו מיניה אמר רב אשי אנא לא שמויע
לי הא דרבה בר בר חנה וקיימתיה מסברא א"ר

אבהו לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך
ביתו שהרי אדם גדול הטיל אימה יתירה בתוך

טעמא ואזיל: נימא באותו מקום ודרכן היה להשיר את השעו
ולא ליסכן בועלה ליעשות כרות שפכה ומשום דסככתא הוא

הקפיד עליה וזרקה מפני אימתו:
גלוי עריות כשמגיע זמן טבילתה נעת לכה והיא יראה לומר לא

טבלתי ומשמשתו נדה: שפיכות דמים כי הכא או פעמים
שזרקה מפניו וכופלת באחת הפקתים או מגשר: וחלול שבתות

פעמים שמדלקת כר או מנשלת משקטיה מפני אימתו והוא אינו
יודע: עשרתם סירות שנאכל למחר: ערבתם עירובי קלירות:

באמרה שפחתה על השמים ואפי' יאמר מי שפחתה באמרה

יסעי' כד גיל כעמים ולישלח להו מהכא * בשיר לא ישתו
 יין יימר שכר לשותיו אי מהתוא הוה אמינא הני
 מילי זמרא דמנא אבל דפומא שרי קמ"ל. א"ל
 יסועטו רב הונא בר נתן לרב אשי מ"ד * קינה ודימונה
 וערערה א"ל מתוותא דא"י קחשיב א"ל אטו אנא
 לא ידענא דמתוותא דארץ ישראל קחשיב אלא
 רב גביהה מארגיזא אמר בה טעמא כל שיש לו
 קנאה על חבירו ודומם שוכן עדי עד עושה לו
 דין א"ל אלא מעתה * צקלג ומדמנה וסנסנה הכי
 נמי א"ל אי הוה רב גביהה מבי ארגיזא הכא הוה
 אמר בה טעמא רב אחא מבי חזאי אמר בה
 הכי כל מי שיש לו צעקת לגימה על חברו ודומם
 שוכן בסנה עושה לו דין א"ל ריש גלותא לרב
 הונא כלילא מנ"ל דאבור א"ל מדרבנן דתנן בפולמוס
 של אספסיינוס גזרו על עטרות חתני ועל האירוס
 אדהכי קם רב הונא לאפנויי א"ל רב חסדא קרא
 יימר שכר יהא מר: דמנא ככור: מארגיזא שס מקום: קנאה
 כעס מקמת לער שלערו קנאה הוה לשון שאלס מתעבר על ריבו
 או על ריב אחרים. כמו קנא קנאתי וכמו בקנאו את קנאתי:
 צעקת לגימה שגזל ממנו ויורד לקייו למערי מוזכותיו: כלילא
 היו עושין עטרות לקתנים יש של זהב וכסף לבועות ומלוירות
 בגפרית ומלק שקורין כיי"ל ויש של ורד ושל הדם: בפולמוס קיל
 שהעלה אספסיינוס קודם שנא טיטוס עליהם: ועל האירוס
 מפ' נס' בתרא דסוט' טנלא דקד פומא והוא זוג המקשא': רב
 חסדא תלמידו של רב הונא הי' ולא הי' משיב לפניו וכי קם רב

המביא גט פרק ראשון גיטין קיט

כתיב *כה אמר ה' אלהי הסוד המצנפת והרים יחוקל'כפ
 העטרה זאת לא זאת השפלה הגבה והגבוה השפיל
 וכו' מה ענין מצנפת אצל עטרת אלא לומר לך
 בזמן שהמצנפת בראש כ"ג עטרה בראש כל אדם
 נסתלקה מצנפת מראש כ"ג נסתלקה עטרה מראש
 כל אדם אדהכי אתא רב הונא אשכחינהו דהו
 יתבי א"ל האלהים מדרבנן אלא הסדא שמך דקרא
 וחסדאין מילך רבינא אשכחיה למר בר רב אשי נעטר' של
 דהוה גדיל כלילא לברתיה א"ל לא סבר לה מר חולך איידי
 הסר המצנפת והרם העטרה א"ל דומיא דכ"ג דיוקל
 בגברי אבל בנשי לא מאי זאת לא זאת דרש רב
 עוירא זמנין א"ל משמויה דרב אמי וזמנין א"ל דש"פ
 משמויה דרב אסי בשעה שאמ' הקב"ה לישראל הסר
 המצנפת והרם העטרה אמרו מלאכי השר' לפני
 הקב"ה רבש"ע זאת להם לישראל שהקדימו לפניך
 בסיני נעשה לנשמע א"ל לא זאת להם לישראל
 שהשפילו את הגבוה והגביהו את השפל והעמידו
 צלם בהיכל:

הוכח א"ל רב חסדא לריש גלותא קרא כתיב: מה ענין כו' והלא
 מלכסת מצנפי כהוכה הוא: האלהים מדרבנן אינו אסור אלא
 קדרבנן וקרא בעטרה של מלך עירי שהיה מתנבא שתחנצל
 הכהונה ויגלה לדקיה בגולה: וחסדאין מילך קסודין
 וכאיש דנריך: ס' ד' צ' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

שחו
 הני
 ל"ל
 מונה
 אנא
 אלא
 ש לו
 לו
 הכי
 הוה
 ברה
 זמם
 לרב
 מוס
 ירום
 קרא
 קנאה
 ל רינו
 באתי
 לילא
 ויירות
 ס קיל
 אירוס
 רב
 קס רב

ה דרש רב עוירא ומנין אמ' לה משמיה דרב אמ' ס
 וזמנין אמר לה משמיה דרב אסי מאי דכתי' נחום פ
 וכו' אמר ה' אם שלמים וכן רבים וכן נגוזו ועבר
 וכו' אם רואה אדם שמוזנותיו מצומצמים יעשה
 מהם צדקה וכל שכן כשהם מרובים מאי וכן נגוזו
 ועבר תנא דבי ר' ישמעאל כל הגוזו נכסיו ועושה
 מהם צדקה ניצול מדינה של גיהנם משל לשתי
 רחלו' שהיו עוברות במים אחת גזוזה ואחת שאינה
 ע"ז גזוזה גזוזה עברה שאינה גזוזה לא עברה * ועניתך ס
 אמר מר זוטרא אפי' עני המתפרנס מן הצדקה ס
 אם יעשה צדקה. * לא אענך עוד תני רב יוסף שוב
 אין מראין לו סימני עניות:

ח [רב נחמן בר יצחק אמר בנהרות דארץ ישראל
 דכולי עלמא לא פליגי] כי פליגי בים הגדול

שלמים קטומלמיס זה"ק קרא אס שלמים מוזנותך וכל שכן אס
 רבים: וכן נגוזו ועבר הרי הם משולים לעזברים בנהר
 על ידי גזיזה שהגזוזה עוברת כך גזוזה מהם ללדקה וירבו:
 ועניתך לא אענך עוד סיפיה דההוא קרא הוא:

[רב נחמן בר יצחק אמר הכך מתכיימא דהקניא גט חי
 בנהרות דארץ ישראל: דכולי עלמא לא פליגי דכאן
 ישראל ביניהו]: כי פליגי בים הגדול שהוא תמוס מערבי של
 א"י ופליגי תכאי איכא למ"ד שפת הים הוא גבול ויס גופיה לאו
 א"י הוא ואיכא למ"ד יס גופיה א"י:

המביא גמ' פרק ראשון גימטין קכ

דתניא איזהו ארץ ואיזהו ח"ל כל ששופע ויורד
מטורי אמנון ולפנים א"י מטורי אמנון ולחוץ ח"ל
והנסיך שבים רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהם
מטורי אמנון עד נחל מצרים מן החוט ולפנים
א"י מן החוט ולחוץ ח"ל ר' יהודה אומר כל שכנגד
א"י הרי הוא כא"י שנא' *וגבול ים והיה לכם הים מודני לך
הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים זכו':

תניא כשנאמרו דברים לפני ר' יוסי קרא עליו ט
המקרא הזה *שפתים ישק משיב דברים משלי כד
נבוחים:

רבי אחאי בר' יאשיה הוה לי' איספקא דכספא יד
בנהרדעא *א"ל לר' דוסתאי בר' ינאי ולר' שס ע"ג

יוסי בר' כיפר בהדי דאתיתו אתיוה ניהלו אויל
יהבי ניהלייהו אמרי להו נקני מינייכו (אמר)
[אמרי] להו לא אמרי להו אהרריה ניהלן דבי
דוסתאי בר' ינאי א"ל אין דבי יוסי בר' כיפר אמ'
(לי) [להו] לא הו קא מצערו ליה אמרו ליה

איזהו ארץ מקלוע מפוכית מערבית של א"י הר ההר וצמרגום
ירושל' מתרגס הר ההר טורי אמנון וכתב זה יהי' לכם גבול וגו' * ע' ברע"י
כל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים ללד א"י דהייכו ללד כגמ' ד
דרוס הוי א"י וכו': והנסיך שבים א"י הים שנזערב: נחל מצרי' באריכות
הוא תקום א"י במקלוע מערבית דרומית ומקוצר לים הגדול וכו':
שפתים ישק ראוי הוא לינשק:

איספקא כלי: א"ל אין מהדרכא: אמר להו לא כדאמרינן
לעיל אס נא לקוצר אינו קוצר: אמרו ליה לרבי

חזי מר היכי קא עביד א"ל טב רמו לי כי אתו לגבי
א"ל חזי מר לא מסתיי דלא סייען אלא א"ל נמי
טב רמו ליה א"ל אמאי תעביד הכי א"ל אותם
בני אדם הם אמה וכובען אמה ומדברין מחציהן
ושמותיהם מבוהלים ארדא וארטא ופילוי בריש
אומרים כפותו כופתין אומרים הרוגו הרגין
אילו הרגו לדוסתאי מי נחן לינאי אבא בר כמותי
אמר ליה בני אדם הללו קרובים למלכות הן
א"ל הן יש להם סוסים ופרהים שרצים אחריה
א"ל הן א"ל אי הכי שפיר עברת:

המביא

פרק שני

ורבה בר בר חנה חלש עול לגביה רב יהודה
מזבא זורבא לשיוולי ביה בעו מיניה שנים שהביאו גט
ע"זוכו. אדהכו אתא ההוא *חברא שקלה לשרגא

דוסתאי: חזי מר מאי קעביד דלא קמהדר לן: טב רמו ליה
הרבה הכוהו לשון מורי ל"א טב רמו ליה יפה ראיות המכות
הללו: אמאי תעביד הכי שנתרלית להקזיר מיד: הן אמה
אנשי מדות גבוהים נקומה: וכובען אמה אף מלבושיהן מאויימות
חשאר בני אדם: ומדברין מחציהן כלומר קולן ענה וכראה
הדבור יולא מטיבורן:

חברי פרסאי: שקלא לשרגא שיש לפרסאים יום איד שאין
ישל הילי זרובא: אחרי זכיה אודל דז סה אישל

מקמייהו אמר רחמנא או בטולך או בטולא דבר
עשו למימר דארומאי מעלו מפרסאי והתני רב
חייא מ"ד *אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה
יודע הקב"ה בישראל שאין יכולין לקבל גזירת
ארומיי' עמד והגלה אותם לבבל לא קשיא הא מקמי
דנייתו חברי לבבל הא לבתר דאתו חברי לבבל:
תניא הרי שהיה צריך לכתוב את השם ונתכוין כ
לכתוב יהודה וטעה ולא הטיל בו דל"ת
מעבר עליו קולמוס ומקדשו דברי ר' יהודה וחכמי
אומרים אין השם מן המוכחר:

ליוכח
סמכים
ס' האשה
וע' רש"א

כל הגט

פרק שלישי

מתני' ג' דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני כה
מדליקין אור באתו יום אלא בנית ע"ז שלהם: אמר רבה ע"ז
בר בר מנה: רחמנא או בטולך או המביאני בללך. או
הגלני בלל בני עשו שהם מכבדים אותנו: הבין דרכה של תורה
ולומדיה היכן היא ראויה להתישג: גזירות שגזירים גזירה שלא
יעסקו בתורה ולא יקיימו מצוות: והגלה אותם לבבל נקורבן
הבית: הא מקמי דנייתו חברי לבבל בימי כשדים נבוכדנאצר
ואויל מרודך ובלשאלר: לבתר דאתו חברי משכנש כורש את
המלכות ומלך בבבל:
עליו קולמוס על כל אות ואות: ונתכוין לכתוב יהודה שהיה
טועה וכסנור שהוא לריך לכתוב יהודה: וטעה ולא
הטיל בו דל"ת והרי השם כתוב אלא שהוא שלא לשמה:

חכמי וקיימו את דבריו על עיר שהקיפוח כרקום ועל הספינת המטרפת בים ועל היוצא לידון שהן בחוקת קיימין אבל עיר שכבשוה זכו:

ז * ויהי כזרוח השמש וימן אלהים רוח קדים חרישית מאי חרישית אמר רב יהודה בשעה שמנשב' ע"ג עושה תלמים תלמים בים א"ל (רבא) [רבח] אי הכי היינו דכתיב * ותך השמש על ראש יונה ותעלה אלא אמר (רבא) [רבח] בשע' שמנשב' משתק' כל הרוחות מפניה והיינו דכתי' * אשר בגדיך חמים בהשקיט ארץ מדרום אמר רב תחליפא בר רב חסד' אמר רב חסדא אימתי בגדיך חמים בשעה שמשקיט ארץ מדרום שבשעה שמנשבת משתקת כל הרוחות מפניה. רב הונא ורב חסדא הוו יתבי חליף ואויל גניבא עלייתו אמר חד לחבריה ניקום

ל"א
ע"ג
יובה ד
ש
איוב לו
פ"ק
הכחין
חסד דל"א
קמו

כרקום מלור מתרגמינן כרקומין: המטרפת ועדין לא טבעה: לידון כדיכי כפשות:

חוקמי'
דלאו
אדעתיהו
דעסקי

בשעה שמנשבת עושה תלמים בים כחלם של מענית המקרישה דהיינו קרישי' לשון קרישה לפי שקוקה היא: היינו דכתיב בתמיה: ותך השמש הכתוב נא להעיד שכתקום בעיין העולם ואתה אומר שספר הכתוב נכח גבורת סערותיה ולכך שנה בלשוננו: משתקת כל הרוחות מפניה כשהיא ענשנת בשעת הקום היא קמה מאד ומנטלת לנת כל הרוקות ולכך שנה הכתוב לקרותה קרישית: שמשקיט ארץ כשלנת רוח דרומית שוקטת ומי הוא המשקיט' רוח מזרחית משתקת' ששעה

נעיון
שנה
בשעת
שנה

ההב"ל ה"לכ דהיה ה"לכ שנה יתמו ה"לכ דה"לכ דה"לכ

כל הגט פרק שלישי גיטין קכב

מקמי דבר אוריין הוא א"ל אידך מקמי פלגאה
 ניקום אדהכי אתא איהו לגבייהו אמר להו במאי
 עסקיתו אמרו ליה ברוחורת (אמרו) [אמר] להו
 חכי אמר רב חנן בר רבא אמר רב ארבע רוחו' ^{ס'}
 מנשבות בכל יום ורוח צפונית מנשבת עם כולם ^{לא יחפו'}
 שאלמלא בן אין העולם מתקיים אפי' שעה אחת ^{וע' רש"א}
 ורוח דרומית קשה מכולן ואלמלא בן נץ מעמידה
 נחרב כל העולם כולו מפניה שנאמ' *המבינהך ^{איוב לט}
 ואבר נץ יפרוש כנפיו לתימן רבא ורב נחמן [בר
 יצחק] הו' יתבי הוה חליף ואזיל רב נחמן בר
 יעקב דיתבי בגוהרקא דדהבא ופרים עליה סרבלא
 דכרתי רבא אזל לגביה רב נחמן בר יצחק לא
 אזל לגביה אמ' דלמא מאנשי דבי ריש גלות' נינהו
 רבא צריך להו אנא לא צריכנא להו כרחוא דרב
 נחמן בר יעקב הוה אזיל לגביה גלי לדרעיה אמ'

שמכנת רוק מורקית משתקת כל הרוקות : פלגאה בעל מריצה
 שהיתה לו מריצה עם מר עוקנא שהיה אז צ"ד כדאמרינן בפ"ק
 בני אדם העומדין עלי ובידי למוסרן למלכות והוא היה גביצא
 כדמפרש התם : רוח צפונית כוסה היא לא קמה ולא לוכנת
 ומשתקת את שאר הרוקות : בן נץ מלאך העשוי ככץ : מעמידה
 בכנפיו : יאבר לשון אברתו יגדיל ככף : גוהרקא עגלה העשויה
 כשדה ומנהיגים בה שרים : סרבלא דכרתי לנע תכלת דומה
 לכרתי : אנא לא צריכנא להו דרב נחמן קתמיה דכשיאה הוה
 נהעור והרוטב : גלייה דב נחמן בר יעקב לדרעיה שהיתה רוק

קום
 שהן
 שית
 שב'
 אי
 עלף
 חק'
 מים
 רב
 שעה
 תקת
 חכי
 קום
 עה:
 רישה
 היינו
 חמס
 ולכך
 שנת
 ולכך
 רוק
 שעה

שדיא נשיב אמר (רבא) [רבה הכי] אמר רב
 אשה מפלח בו ושמואל אמר אפי' מרגליו' שבים
 מרקבת בי ר' יוחנן אמר אפילו שכבת זרע שבמעו
 אשה מסרחת בו אמר רב נחמן [בר יצחק] ושלשתן
 מקרא אחד דרשו *כי הוא בין אחים יפריא ובא
 קדים רוח ה' ממדבר עולה יבוש מקורו וגומר
 יבוש מקורו זה מקורה של אשה ויחרב מעיינו
 ס' זה ש"ז שבמעו אשה *הוא ישסה אוצר כל כלי
 חמדה זו מרגליות שבים. אמר (רבא) [רב] עדי
 סוראה הוא דדיוקי קראי מאי כי הוא בין אחים
 לב יפריא אמר רבא אפילו *שופתא בקופינא דמרא
 רפיא רב יוסף אמר אפי' סיכתא בדפנא רפיא
 רב אחא בר יעקב אמ' אפי' קניא בכופתא רפיא:

ה ש ו ל ה

פרק רביעי

ח אמר רב יהודה אמר רב מעשה כאדם אחד
 לה עורקית מכשנת והקס לו: שדיא נשיב האידה מכשנת: שכבת
 זרע חוך ג' ימים: מקורח של אשה עובר שצמעה: עדי סוראה
 הוא [הדבר הזה] מבני סורא הוא דדיוקי קראי: שופתא בית
 יד: קופינא קור שבראש המרה שהוא פו שיי"ר וע"ש דקוק בין ב'
 לדי הקור קרי ליה בין אחים שמדונקין: סיכתא בדפנא יחד
 שדוסן: רפיא שמתייבש מקמת הקס ורפה: קניא בכופתא
 קכה הארוג בכפיפה: רפיא כמו יפריא:

בשני בצורת שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה והניחתי בכד של קמח ואפאתו בפת ונתתו לעני לומי' כא בעל הדינר ואמר לה הכי לי דינרי אמרה ליה יהנה סס המות באחד מבניה של אותה אישה אם נהנית מדינרך כלום אמרו לא

היו ימים מועטים עד שמת אחד מבניה וכששמעו כדלמדיקן חכמים בדבר אמרו מה מי שנשבע באמת כך הנשבע על שקר עאכ"ו. ומ"ט איענשה דאשחרש לה מקום דינר ומאי מי שנשבע באמת כמו שנסתם ע"פ

ההיא דאתאי לקמיה דרבה בר רב הונא א"ל עס מאי אעביד לך דרב לא מגבי כתובה לארמלתא ואבא מרי לא מגבי כתובה לארמלתא אמרה ליה הב לי מווני אמר לה מוונות נמי לית לך דא"ר יהודה אמר שמואל התובעת כתובתה בב"ד אין לה מוונות אמרה ליה הפכות לכורסיה

יהנה יועיל להמיתו: דאשחרש לה מקום דינר נסתרה בו עיסה כעובי הדיכר שאס לא היה הדינר היטה כותכת עוד עיסה נככר: ומאי מי שנשבע באמת האי לאו אמת הוא: כמו שנשבע באמת דהא שוגגת היא: אין לה מוונות מעתה דגלייך דעתה דבעא לאיכסוני ואיהו לא אחני כהדה אלא כל ימי מיגר ארמלותיך בניתו שהיא אלמנה נשניל כבודו: [היאך דינר] דאשחרש לה מקום דינר נסתרה בו עיסה כעובי הדיכר שאס לא היה הדינר היטה כותכת עוד עיסה נככר: ומאי מי שנשבע באמת האי לאו אמת הוא: כמו שנשבע באמת דהא שוגגת היא: אין לה מוונות מעתה דגלייך דעתה דבעא לאיכסוני ואיהו לא אחני כהדה אלא כל ימי מיגר ארמלותיך בניתו שהיא אלמנה נשניל כבודו: [היאך דינר] דאשחרש לה מקום דינר נסתרה בו עיסה כעובי הדיכר שאס לא היה הדינר היטה כותכת עוד עיסה נככר: ומאי מי שנשבע באמת האי לאו אמת הוא: כמו שנשבע באמת דהא שוגגת היא: אין לה מוונות מעתה דגלייך דעתה דבעא לאיכסוני ואיהו לא אחני כהדה אלא כל ימי מיגר ארמלותיך בניתו שהיא אלמנה נשניל כבודו: [היאך דינר]

נפ' נ"ח
נפון דרי'
ושנוונת
נכיסותיה
דש"א

ר
י
ע
ת
נ
א
מ
י
נ
ל
ג
י
ס
נ
ז
ח
ב
א
ב
ת
ז
ת

כבי תרו עבדו לוי הפכוה לכורסיה ותרצוה ואפ"ה
לא איפרק מחולשא:

ט אמר (שמואל) [עולא] עלובה כלה שזנתה בתוך
לו חופתה [אמר רב מרי ברה דבת שמואל
ע"ג מאי קרא *עד שהמלך במסכו נרדי נתן ריחו אמ'
שנת ס' רבא עדיין חביבותא הוא גבן דכתיב נתן ולא כתיב
ר"ג [הסריח] ת"ר הנעלבים ואינן עולבים שומעי' חרפתם
ואינם משיבים עושים מאהבה ושמהים ביסוריו'
שפטי' ה עליהם הכתוב אומר *ואוהביו כצאת השמש
בגבורתו. [מאי פרוסבול אמר רב חסדא פרוסבולי
לז ובוטי *בולי אלו עשירים דכתיב *ושברתי ארץ
ויקרא כו גאון עוזכם ותני רב יוסף אלו בולאות שביהודה
דכרי' טו בוטי אלו העניים דכתיב *העבט תעביטנו]:

הפכוה לכורסיה ותרצוה הפכו כסאו וקפיה כדי שתקיים
הקללה בכך [ס"א הפכוה לכורסי' תשפל גדולזו]: לא איפרוק
מחולשא לא כיכול מלכא לידי קולי:

[עלובה קלופה: בקרב חופתה בעוד שכינה וישראל נסיכי
עשו את העגל וכו': נרדי נתן ריחו בושמי עזב את
ריחו הטוב כמו ולא נתן סימן וגו': עדיין חביבותא אע"ס
שהזכיר קלקוליהן לא הזכיר אלא במראית קנה דלא כתיב
הסריח]: הנעלבים גרסינן אותם שנעלבים מיד אחרים: ואין
עולבים את אחרים: עושה מצות מאהבת המקום ולא ליטול
שכר ולא מיראת פורענות: [פרוז תקנה: בולי ובוטי עשירים
אלא יפסידו ועניים שלא יבעלו דלת צפניהן: בולאות עשירים:
העבט ומי הן הלויים עניים]:

השולח פרק רביעי גימטין קכד

אמר (רכא) [רבה] בהני תלת מילי נחתי בעלי לח
 בתים מנכסיהם דמפקי עבדייהו לחירות ע"ג
 ודסיירי נכסייהו בשבת ודקבעי סעודתייהו בשבתא
 בעידן בי מדרשא דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן
 ב' משפחות היו בירושלים אחת קבעה סעודתה
 בשבת ואחת קבעה סעודת' בע"ש ושתיהן נעקרו:
 דרש רבה בר רב הונא כשם שהמקדש חצי יא
 אשה אינה מקודשת כד חציה שפחה וחציה מג
 בת חורין שנתקדשה אינה מקודשת א"ל רב חסדא
 מי דמי התם שויר בקנינו הכא לא שויר בקנינו
 הדר אוקי רבה בר ר"ה אמורא עילויה ודרש
 *והמכשלה הזאת תחת ידיך אין אדם עומד על
 דברי תורה אלא א"כ נכשל בהם אע"פ שאמרו
 המקדש חצי אשה וכו' (והודה לדברי רב חסדא):
 דמפקי עבדייהו לחירות ועברי בעשה שאל' לעולם בהם רש"א
 תענדו: ודסיירי נכסייהו שדותיהם מסתכלים בשבת
 לידע מה הם לריכיס: בעידן בי מדרשא שהקכס דורש דרשה
 לרבים בשבת והם יושבים בסעודה והיה להם להקדים או לאחר:
 בערב שבת כליל שבת ואין כאן כבוד שבת דקיימא לן כבוד יום
 קודם לכבוד לילה והם היו מתכוונין בשביל ביטול בית המדרש.
 ואית דמפרשים בערב שבת נומס וכן בכל יום מרוב עושר אבל
 נהא מיהו איכא איסורא שיכנס לשבת כשהוא שבע בלא תאוה:
 אוקי אמורא עליה העמיד מתורגמן [לפכיו] לקזור ולדרוש:
 והמכשלה הזאת כלומר כך התקיל דרשה מקרא כמות
 והמכשלה הזאת תחת ידיך באנשי ירושלים שפסקה תורה מהם

ישעיה ג
 פרק כל
 כמבי
 וע"ש
 רש"א

השולח פרק רביעי גיטין קכה

הכסא שמעיניהו דקאמרין עדי גוברין ונהרדעי גוברין
ניסא להו לשבויהו דלרחקינהו מהבא דלא לית
אינשין ולשמעי ולפרקינן קא ערק איהו וההוא
גברא לדידיה איתרחיש ליה ניסא עבר במברא
וההוא גברא אשכחיהו וקטלוהו כי הדרן ואתאין
אמר הו קא בחשן קידרא בכשפים:
א"ר אלעזר בר' יוסי מפני מה אמרו המוציא את מן
אשתו מעו' שם רע ומשום נדר לא יחזיר
שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים
לפיכך אומרים לו אמור לה הוי יודעת שמשום
שם רע אני מוציאך ומשום נדר אני מוציאך:
פיסקא ר' יהודה אומר כל נדר שידעו בו רבים
לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר.
אריב"ל מ"ט דרבי יהודה דכתיב ולא הכום בני יוספ ס
ישראל כי נשבעו להם נשיאי העדה ורבנן
עדי גוברין אלו השנאי' בעלינו הם: ונהרדעי גוברין ישראלים
אנשינו שנכהדעי בעלינו היו כלו' כשם שהם היו בעלינו כך אלו
בעלינו אין אנו לריכו' עוד להם: עדי אלו כמו עהא אמת זאת
אומרת: לירחיקנו מהבא שירסיקנו מכאן: איהו וההוא גברא
רז עיליש ואותו האיש המצין בלשון העופות: עבר מברא מעבר
המים ולא יכלו להשיגו עוד:
מ"ט דר' יהודה דאמר כדר שהודר ברבים אין לו הפרה: ולא
הכום בגנעונים כתיב: נשבעו להם והוה להו לאתשולי
אשבעתיהו אי לאו מאוס שהודר ברבים: ורבנן דאמרי יש לו

החם מי חלה עליהו שבועה כלל כיון דאמרו להו
 מארץ רחוק' באנו ולא באו לא חייל' עליהו שבועה
 כלל והאי דלא קטלינהו משום קדושת השם:
 ריש לקיש *זבין נפשיה ללודאי שקל בתירה
 חייתא וגלגלתא אמר גמירי דיומא בתרא
 כל דבעי מינייהו עבדו ליה כי היכי דליחול אדמיה
 יומא בתרא אמרו ליה מאי ניחא לך אמר להו
 בעינא אקמטינכו ואותבינכו וכל חד מנייכו אמחייה
 *חייתא ופלגא קמטינהו ואותבינהו וכל חד מינייהו כד
 מחייה חדא חייתא נפק נשמתייה חרקינהו לשיניה
 א"ל אחוכי קא מחייכרת בי אכתי פש לך גבי
 פלגא דחייתא קטלינהו כוליהו נפק ואחא [יחיב]
 קאכיל ושתי אמרה ליה ברתיה לא בעית מידי
 למזגא עליה א"ל בתי כריסי כרי כי נח נפשיה

יג
 מז
 קודם
 שחור
 לחוטם
 תוס'
 הוא שק
 וד' לוחכת
 שק
 בעלת'
 וכה קלפה
 דש"א

הפרה: החם לאו משום שאין הפרה הוא דאפי' הפרה לא לריך
 דעי קיילה שבועה עליהו כלל הלא נטעות היתה: משום
 קדושת השם שלא יאמרו הככרים עבדו על שבעתן:
 ללודאי אומה שאוכלים בני אדם: חייתא וגלגלתא שק קשור
 ופקיע ועגול (או) של ארץ או של עופרת בתוכו: דיומא
 בתרא כשהוכגים אותו: דליחול אדמיה שימקול על דמו:
 אקמטינכו ואותבינכו לקשור אתכם ולהשיבכם: חייתא
 ופלגא כלומר מכה וקלי מכה: יחיב קאכיל ושתי כל ימיו כל
 מה שהיה משתכר לא הוה מלמס להלכיע ליום מקד: למזגא
 עליה כר או כסת לשן עליו: כריסי כרי בטני וסומן שבעתי הוא

שבק קבא דמוריק' קרא אנפשיה *ועזבו לאחרי' חילם: תליס חט

הניזקין

פרק חמישי

תניא א"ר שמעון מפני מה אמרו הניזקין שמין מט
להם בעידיות מפני הגולנים ומפני החמסני ע"ז
כדי שיאמר אדם למה אני גוזל ולמה אני חומס
למהר ב"ד יורדין לנכסי ונוטלין שדה נאה שלי
וסומכין על מה שכתוב בתורה *מיטב שדהו ומיטב שחוט כנ
כרמו ישלם:

ההוא אפוטרופוס דהוה בשבכותיה דר"מ דהוה יד
קא מזבין ארעתא וזבין עבדי ולא שבקיה נב
רבי מאיר אחוה ליה בחלמא אני להרום ואתה
לבנות ואפ"ה לא אשגת אמר דברי חלומות
לא מעלין ולא מורדין הנהו בי תרי דאגרי בהו
שטן דכל בי שמשי הוו קא מנצו בהדי הדדי
איקלע ר"מ להתם עכבינהו תלתא בי שמשי עד
דעבד להו שלמא שמעיה דקאמר וי דאפקיה
ר"מ לההוא גברא מביתיה:

לי כר וכסת: מוריקא כרכוס:

גזלן לא יהיב דמי חמסן יהיב דמי:

דכל בי שמשא של ערב שנת: שמעיה לשטן דקאמר וי

דאפקיה מביתיה:

*לפי שכתבנו
בפרק חמישי
ע"ז
כדי שיאמר
אדם למה אני
גוזל ולמה אני
חומס למהר
ב"ד יורדין לנכסי
ונוטלין שדה
נאה שלי וסומכין
על מה שכתוב
בתורה *מיטב
שדהו ומיטב
שחוט כנ כרמו
ישלם:*

אזל אייתי לי בר קמצא אתא אשכחיה דהוה יתיב
 א"ל מכרי ההוא גברא בער דבכא דההוא גברא
 הוא מאי בעית הכא קום פוק א"ל הואיל ואתאי
 שבקן ויהיבנא לך דמי מה דאכילנא ושתינא *א"ל בר
 לא [א"ל] יהיבנא לך דמי פלגא דסעורתך א"ל
 לא [א"ל] יהיבנא לך דמי כולה סעורתך א"ל לא
 נקטיה בידיה ואוקמיה ואפקיה אמר הואיל והו
 יחבי רבנן ולא מיהו ביה ש"מ קא ניחא להו
 איזיל איכול [בהו] קורצא בי מלכא:
 אזל א"ל לקיסר מרדו בך יהודאי א"ל מי יימר יז
 א"ל שדר להו קורבנא חויה אי מקרבין ס
 ליה. אזל שדר בידיה עגלא תלתא בהדי דקאתי
 שדי ביה מומא בניב שפתי ואמרי' לה בדוקין
 שבעין דוכתא דלדידן הוה מומא ולדידהו לא
 מומא הוא סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות
 אמר להו ר' זכריה בן אבקיילוס יאמרו בעלי מומין
 קריבין לגבי מזבח סבור למקטליה דלא ליזול ולימא
 אמר להו ר' זכריה יאמרו מטיל מום בקדשי יתרג
 א"ל לא שנקינא לך: א"ל איבו יהיבנא לך דמי פלגא סעודתך:
 איכול קורצא מלשיכות (לקיי' דכריהס אוכלין חכפי' ליגני חעגו וק"ל):
 קורבנא קרבן להקריב על גבי המזבח דקיימא לן איש איש לרבות
 את הנכרים שנודרים כדריס וכדנות כשראל: בניב
 שפחים שפה העליונה: לדירהו לא הוי מומא להקריב לגבוה
 ננמה דידהו אלא מקוסר אבר: בדוקין טי"ל לא כמו הכוטה
 כדוק: יאמרו המטיל מום בקדשים יתרג שיהיו סבורים

קע
 ה
 ין:
 ה:
 מיר
 רוב
 כא
 רוב
 בר
 צא
 וזמר
 יטום
 שנים
 כל
 יימא
 דיקון
 טביל
 ציבנא
 דכין
 עשה
 יי"ט
 ת כו
 שני

אמר רבי יוחנן ענותנותו של ר' זכריה בן אבקילוס
החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו והגליתנו
מארצנו שרד עלוייהו נירון קיסר כי קאתי שדא
גירא למזרח אתא נפל בירושלים למערב אתא
נפל בירושלים לארבע רוחות העולם אתא נפל

יחזקאל כה' בירושלים א"ל לינוקא פסוק לי פסוקיך א"ל *ונתתי
את נקמתי בארום ביד עמי ישראל וגו' אמ' קודשא
ברוך הוא בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה
בהוא גברא ערק ואויל ואגייר ונפק מיניה ר' מאיר:

שדריה עילויהו לאספסיינוס קיסר אתא צר
עלה תלת שני הווי בה הנהו תלת עתירי

נקדימון בן גוריון וכן כלבא שבוע. וכן ציצית הכסת.
דכידון נקדימין בן גוריון. שנקדה לו חמה בעבורו בן כלבא
קיסר נדח שבוע שכל הנכנס לביתו דשהוא רעב ככלב יוצא
כשהוא שבע בן ציצית הכסת שהיתה ציצתו נגדרת
על גבי *כסתות. א"ר שהיתה כסתו מוטל' בין גדולי

שנשגיל שהטיל מוס בקדשים ועבר על מוס לא יהיה בו כהרג:
ענותנותו סבלומו סבל את זה ולא הרגו: שדא גירא למזרח
לקסוס קסס כשהיה סמוך לירושלים: ההוא יחזקאל הוה מגמגם
בלישניה ל"ג: ביד עמי ישראל על ידי עמי ישראל: לכפורי
ידיה לקנץ ידיו:

נקדה כקנה לשון מקדשים נהרים: נקדה לו חמה זרקה בשגילו
במסכת חעכית: ציצתו לילית של טליתו: נגדרת על גבי
כרים וכסתות שלא היה מהלך אלא על גבי מילת: וא"ר בן

ב' כספר
יחזקאל
כחל
כספר
חיי חלכי
דכידון
קיסר נדח
כו' עכ"ל
ע"ש
רש"א
יח
שס
גי' הערוך
כרים
וכסתות

רומי חד אמר להו אנא זייני להו בחטי ושערי
וחד אמר להו כדחמרא ומלחא ומשחא. וחד אמר
להו בדציבי. ושבתו רבנן לדציבי דרב חסדא כל
אקלידי הוה מסר לשמעיה בר מדציבי דאמר רב
חסדא אכלבא דחטי בעי שתין אכלבי דציבי
הוה להו למיזן עשרים וחד שתא היו בהו הנהו
בריוני אמרי להו רבנן ניפוק וניעבד שלמא בהדייתו
לא שבקינהו אמרי להו ניפוק ונעבד קרבא בהדייתו
אמרי להו רבנן לא מסתייע מלתא קמו קלינהו
להנהו אמברי דחטי ושערי והוה כפנא:

מרתא כת ביותוס עתירת' דירושלי' הויא שדרתיה יט
לשלוחה אמרה ליה זיל אייתי לי סמידא
אדאזל איזרבן אתא אמר לה סמידא ליכא חוורת'
איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזיל איזרבן
אתא ואמר לה חוורתא ליכא גושקרא איכא אמרה

לית שמו ולמה נקרא שמו הכסת שהיה כסמו כסא שלו
מוטלת בן גדולי רומי כשהיה הולך ברומי להקביל פני קיסר:
הוה להו להכך תלתא עתידי קטי ושערי וקמר' ומלקא וליבי
למיזן כל בני העיר עשרים וקד שתא: (אקלידי סי' מפתחות: סי'
אכלבא סי' אולר): בריוני אנשי רקיס ופוקזיס למלקמה: ורש"י
אמרו להו רבנן להכך בריוכי: לא מסתייעא מלתא לכלק:
קמו בריוכי: קלנהו להנך אמברי לאולרות התבואה והעלים
כדי שילקמו:

סמידא סלת: חוורתא פת נקיה: גושקרא פת קיפורה

ליה זיל אויתי לוי אדאול איזרבן אתא ואמר לה
 גושקרא ליכא קמחא דשערא איכא אמרה ליה
 זיל אויתי לוי אדאול איזרבן הוה שליפא מסאנא
 אמרה איפוק ואחוי אי משכחנא מידי למיכל אויתי
 לה פרתא בכרעה ומתה קרי עלה ר' יוחנן בן
 זכאי *הרכה בך והענוגה וגו' איכא דאמרי גרוגרת
 דר' צדוק אכלה ואיסטניתא ומתה דר' צדוק יתיב
 ארבעין שנין בתעניתא דלא ליחריב ירושלים כי
 הוה אכיל מידי הוה מתחוי מאבראי וכי הוה בארי
 מייתי ליה גרוגרת מייץ מיהו ושדי להו כי הוה
 [קא] ניחא נפשת אפיקתה לכל דהבא וכספא
 שדייתיה בשוקא אמרה האי למאי מיבעי לי היינו
 דכתיב *כספם בחוצות ישליכו: ימוקאל ו
כ אבא סיקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה
 דר' יוחנן בן זכאי הוה שלח לוי תא בצונעא

סאוכדיי"ר: פרתא פרש של גללי בהמה: ומתה מקמת
 איסטניסותא: גרוגרת מאותם שנשחרו לר' צדוק שמלץ את
 מימיה ומלאתה היא ואכלתה לרעבונה ומריס הקולי של ר' צדוק
 שנכנס בגרוגרת טעמה ומתה באסטניסות: הוה מתחוי בגרונו:
 מאבראי מקמת שהיה כקוש: כי הוה בארי כשגמר תעניתו
 ורלה להברות עלמו: הוה מייתי ליה גרוגרת תאכיס יבשים
 משכי שלא היה יכול לבלוע דבר ענה והיה מולץ את מיסיהם
 ומשליך הגרוגרת:
אבא סיקרא כך שמו: שלח ליה ריב"ז תא לגבאי בלנעא:

לגבאי אחא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו
 לוי לעלמא בכפנא א"ל מאי איעבד דאי אמינא
 להו מירי קטלו לוי א"ל חזי לוי תקנתא לדידי
 דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך
 בקצירי וליתו כ"ע ולישיילו בך ואייתי מירי סרי
 ואגני גבך ולימרו דנח נפשיה ולעיילו בך תלמידך
 ולא ליעול בך אינש אחרינא דלא לרגשון בך
 דקליל את דאינהו ידעי דחויא קליל ממית עבד
 הכי נכנס בו רבי אליעזר מצד אחר ור' יהושע
 מצד אחר כי מטו לפתחא בעו למדקריה אמר
 להו יאמרו רבן דקרו בעו למדחפיה אמר להו
 יאמרו רבן דחפו פתחו ליה בבא נפק כי מטא
 להתם אמ' שלמא עלך מלכא שלמא עלך מלכא
 א"ל מיחייבת תרי קטלי חדא דלאו מלכא אנא
 אמר ליה ריב"ז: עד אימת עבדיתו הכי ללא שנקמתון
 לאשלומי: חזי לוי תקנתא לדידי שיכיקי ללאת מן העיר: ככי ככי
 נקוט נפשך בקצירי הסוק עלמך כחולה הוליא קול שאתה דפ"א
 קולה: לישיילו בך כמו שאתה גוסס: ואייתי מירי סריא דבר
 מסריק כגון כבלה: ואגני גבך והשבכ במטתך עמך שיאמרו את
 הוא ומסריק כבר: ולעיילו בך תלמידך יכנסו תחת רגלי מטתך
 ללאת ולא יכיוו אקריס ללאת דאינון ידעין דקייא קליל ממיתא:
 בעו הכך צריכי: למדקרי' צומקים שמא מעריס הוא: אמר
 להו אנא סיקרא: יאמרו הדומיים עליכם שאפילו כנן דקרו:
 למדחפיה חולי ילעק: דלאו מלכא אנא והתעללת

וכתא דלא
 ליכול לא
 ידגישון
 שדך
 סלדיקים
 להקסיד
 על כן
 כו"ש
 כיצק
 שזו דוקא

וקא קרירת לי מלכא ותו אי מלכא אנא עד
 האידנא אמאי לא אתית לגבאי א"ל דקאמרת לא
 שס ע"נ מלכא אנא *איברא מלכא את דאי לאו מלכא
 יסעיה י את לא ממסרא ירושלים בידך דכתיב *והלכנו
 ירושה ל באדיר יפול. ואין אדיר אלא מלך דכתיב *והיה
 אדירו ממנו וגומ' ואין לבנון אלא בית המקדש
 דכריס נ' שנא' *ההר הטוב הזה והלכנו ודקאמרת אי מלכא
 אנא אמאי לא קא אתית לגבאי עד האידנא בריוני
 דאית בן לא שבקינן א"ל אילו חבית של דבש
 ודרקון כרוך עליה לא היו שוברין את החבית
 בשביל דרקון אישתיק קרי עליה רב יוסף ואיתימא
 יסעי' מד' ר' עקיבא *משיב חכמים אהור ודעתם יסכל איבעי
 למימר ליה שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון
 וקטלונן ליה וחביתא שבקינן לה אדהכי אתא
 פרוסתקא עליה מרומי א"ל קום דמית ליה קיכר
 ואמרי הנהו חשיבי דרומי לאותיבך ברישא הוה

ונר' לפרשני*: איברא מלכא את מלך חמה עמיד להיות: והיה אדירו
 ממנו ומושלו מקרבו יצא אלמא אדיר הוא מושל: לבנון זה
 בית המקדש שמלנין עונותיהם של ישראל: כרוך עליה דבוק
 ולהוט אחריה: אין שוברין את החבית כדי שילך לו הדרקון
 כך היה לכס להשקית קומת העיר ולשרפה נאש כדי להשליך
 אותם בריוני ממוכה: וחביתא שבקינן לה כך היינו מלפנים
 חולי נוכל להם ולהוליאם ממנה ותהיה העיר קיימת וכשלים
 עטף: פרוסתקא אלין: אלהי' אלהי' ישראל

מסוים חד מסאנא בעי למסוימא לאחרינא לא
 עייל בעא למשלפיה לאידך לא נפק אמר מאי
 האי א"ל לא תצטער שמועה טובה אחי לך דכתי
 *ושמועה טובה תדשן עצם אלא מאי תקנתיה ^{שלי טו}
 ליתו אינש דלא מיתבא דעתך מיניה ולחליף קמך
 דכתיב *ורוח נכאה תיבש גרם עבד הכי עייל א"ל ^{ס י}
 ומאחר דחכמיתו כולי האי עד האידנא אמאי לא
 אתיתו לגבאי א"ל ולא אמרי לך א"ל אנא נמו
 אמרי לך א"ל מיזל אזלינא ואינש אחרינא משדרנא
 אלא בעי מינאי [מדין] ואתן לך א"ל תן לי יבנה
 וחכמיה ושושילת' דרבן גמליאל ואסוותא דמסוין
 ליה לר' צדוק קרי עליה רב יוסף ואיתומא ר'
 עקיבא *משיב חכמים אחור ודעתם יסכל איבעי ^{שעני ווד}
 למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא והוא סבר דלמא
 כולי האי לא עביד והצלה פורתא נמו לא הוי:
אסוותא דמסוין ליה לרבי צדוק מאי הוא יומא כא
 לא נפיק זכמ'דשנו אנריי משמעת השמועה: ורוח נכאה היבש ^ס
 גרם כאשר תכאה רוקך משמעת הזכא תיבש העלם שלך: תן לי
 יבנה שלא תכריבנה ולא תהרוג חכמיה: ושושילתא דר"ג
 משמעת הכשא' שלא תהרגם שלא תכלה שולטנות בית דוד:
 ואסוותא רופאי' תן לי מאכשיך שירפאו את ר' צדוק שלא הי' יכול
 לבלוע אוכל לפי שמתקלרו מעיו בתעניותיו. והוא סבר ר' יוסקן:
 כולי האי דלישנק לירושלים לא עביד לי ואשתכח דאפילו הללה
 פורתא לא עבד הלכך בעינא מיניה האי דתיהוי הללה פורתא:

א עד
 ת לא
 מלכא
 ללבנו
 *והיה
 מקדש
 מלכא
 בריוני
 רבש
 חכמה
 יתימא
 איבעי
 לדרקון
 אתא
 קיכר
 א הוה
 אדירו
 בנון זה
 יה דבוק
 הדרקון
 להשליך
 מלפנים
 וכשלים

קמא אשקוהו מיא דפארי למחר מיא דסיפוק
 למחר מיא דקמחא עד דרווח מעיה פורתא פורתא:
 כב אזל שדריה לטיטוס הרשע ואמר *אי אלהימו
 צור חסיו בו זה טיטוס הרשע שחירף ונידף
 דנדיס לכ כלפי מעלה מה עשה חפש זונה בידו ונכנס לבית
 קדשי הקדשים והציע ספר תורה ועבר עליה
 עביר' ונטל סייף ונידר את הפרוכת ונעשה גם
 והיה דם מבצבץ ויוצא וקסבר הרג את עצמו שני
 תליס עד *שאגו צורריך בקרב מועדיך שמו אותחם אנתח
 סס סס אבא חנן אומר *מי כמוך חסין יה מי כמוך חסין
 וקשה שאתה שומע ניאוצו ונידופו של אותו רשע
 סחוט טו ושותק דבי ר' ישמעאל תנא *מי כמוך באלים ה'
 מי כמוך באלמים מה עשה נטל את הפרוכת
 ועשאו כמין גרגותני והביא כל הכלים שבמקדש
 והניחן בהן והושיבן בספינה לילך ולהשתכח בעירו
 קסלח ח *ובכן ראיתי רשעי' קבורים ובאו וממקום
 קדוש יהלכו וישתכחו בעי' אשר כן עשו אל תקרי
 מיא דפארי מים שנישורו זהס סובין: מיא דסיפוקא סובין
 גסין וקמק מעורב זהן:

שאגו צורריך בקרב מועדיך צנית שאתה מתוועד בו: שמו
 אותחם אנתח אמרו שסימכיהן סימן דס זה אל מי הוא
 חס לא שהרגנו את עצמו: [עצמו] כימי כלפי מעלה: חסין
 סתאסק: כמין גרגותני סל גדול שאובין בו יין מגת לבור וקורין
 קולדוי"ר: וישתכחו בעיר אשר כן עשו הגזורה הזאת שאתם

קבורי אלא קבוצים אלתקרי וישתכחו אלא וישתכחו
א"ד קבורים ממש דאפילו מילי דמיטמרן אגליין
לית. עמד עליו נחשול שבים לטובעו אמ' במדומה
אני שאלהיהם של אלו אין גבורתו אלא במים
בא פרעה טבעו במים בא היסרא טבעו במים
אף הוא עומד עלי לטובעני במים אם גבור הוא
יעלה ליבשה ויעשה עמי מלחמה יצתה ב"ק ואמרה
[לן] רשע בן רשע בן בנו של עשו הרשע בריה
קלה יש לי בעולמי ויחוש שמה אמאי קרי לה
בריה קלה דמעילנא אית לה ומפקנא לית לה עלה
ליבשה ותעשה עמה מלחמה עלה ליבשה בא
יחוש ונכנס בחוטמו ונקר במוחו ו' שנים יומא
חד הוה קא חליף אכבא דבי נפתא שמע קול
ארופת' אישתיק אמר איכא תקנת' בכל יומא מייתו
נפתא ומחו קמי' לנכרי יהיב ליה ד' זוו לישראל
א"ל מסתייד דקא חזית בסנאך עד תלתין יומין
עכיד הכי מכאן ואילך כיון דדש דש תניא א"ר
פנחס בן ערובא אני הייתי בין גדולי רומי וכשמח
פצעו את מוחו ומצאו בו בצפור דרור משקל ב'
רוחיס: מילי דמיטמרן מטמן ממוכס של ישראל: נחשול רוק
סעכה: סיסרא נמל קישון גרפס: מעיילנא פה להכנים מאכל:
מפקנא מולא דרך בית הרעי: ארופתא קורכס: אשתיק אנתו
יתוש מלכקר מפני קול הקורכס: כיון דדש דש דש משהרגיל
היתוש ולמד בקול הקורכס הכיר בה ולא הניק כיקורו: צפור
ד' קורכס דהשעב דדש דרור ארוכד"לא:

פוק
תא:
הימו
ידק
בית
ליה
נס
שני
נתות
חסין
רשע
ס ה'
בת
קדש
עירו
קום
תקרי
סנין
שמו
הוא
חסין
קורין
חמש

סלעים. במתנית' חנא כנוזל בן שנה משקל כ' לטריין אמר אבוי נקטינן פיו של נחשת וצפרניו של ברזל כי הוה קא מיית אמר להו לקליות להווא גברא ולבררו לקטמיה אשב ימי דלא לשכחי' אלהא דיהודאי ולוקמיה כדינא:

כג אונקלוס בר קלוניקוס בר אחתיה דטיטוס הוה בעי לאגיורי אול אסקיה לטיטוס כנגידא

אמר ליה מאן חשיב בהווא עלמא א"ל ישראל מהו לאדבוקי בהו א"ל מילייהו נפישין ולא מצית לקיומינהו ויל איגרי בהו בהאי עלמא והוית רישא דכתיב *היו צריה לראש אויביה שלו וגו' כל המצר לישראל נעשה ראש א"ל דיניה דהווא גברא

נז במאי א"ל *במאי דפסק אנפשיה כל יומא מכנשו ליה לקטמיה ודייני ליה וקלו ליה ומכדר אשב ימי אול אסקיה לכלעם כנגיד' אמר ליה מאן חשיב בהווא עלמא אמר ליה ישראל מהו לאדבוקי

בהו א"ל *לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים אמר ליה דיניה דהווא גברא במאי א"ל בשכבת זרע רותחת אול אסקיה לפושע ישראל כנגידא

א"ל מאן חשיב בהווא עלמא א"ל ישראל מהו לאדבוקי בהו א"ל טובתם דרוש רעתם אל תדרוש כל הנוגע בהם כאלו נוגע בכת עינו. א"ל דיני' כנגידא אוב: במאי דפסיק אנפשיה מיקלי ונדורי קיטמא:

בשכבת זרע רותחת מדה כנגד מדה שנעלמו התקילו

יהו
ס
ב'
יוח
חי
קי
כו
דכריס כג
ע"ז
שכנ ע"ס
למונו
רש"א
גל

הניזקין פרק חמישי גיטין קלב

דההוא גברא במאי א"ל בצואה רותחת דאמר
מר כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה
רותחת תא חזי מה בין פושעי ישראל לנביאי
אומות העולם תניא א"ר אלעזר בוא וראה כמה
גדולה כחה של בושא שהרי סייע הקב"ה את
בר קמצא והחריב את ביתו ושרף את היכלו:
אחרנגולא ותרנגולתא חרב טור מלכא דהוה כד

נהיגי כי הוה מפקי חתניא וכלתא
מפקי קמייהו תרנגולא ותרנגולתא כלומ' פרו ורבו
בתרנגולים יומא חד הוה קא חליף גונדא דרומאי
שקלינהו מנייהו נפלו עלייהו מחונהו אתו אמרו
ליה לקיסר מרדו כך יהודאי אתא עלייהו הוה
בהו ההוא בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל
בהו שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא אמ'
דכוניה דעלמא כולה אי נוחא לך לא תמסרי'
לההוא גברא לדירי' ולמלכותיה בידיה דזר גברא
אכשליה פומיה לבר דרומא ואמר *הלא אתה

[העם] לזכות אל זכות מואב: דאמר מר בעירובין ויליף לה
מולהג הרבה יגיעת צמר (המלעיג) הרבה כידון
ביגיעת צמר וקרא בדברי סופרים כתיב ויותר מהמה בני הזהר
בד"ס יותר מדברי תורה: נביאי אה"ע שלעם שהכינה כגלית
עליו והרשיע לדבר: ס"א

טור מלכא מדינה שמה הכ המלך: נפלו בני המדינה היהודי'
עלייהו דרומאי: מחונהו הכוס: גונדא גדוד: הוה בהו
הוא ארומא וזוהי ארומא וזוהי ארומא וזוהי ארומא

קל ב
צפרניו
קליות
דלא
:
הוה
נגידא
שראל
מצית
רישא
זמיצר
ברג
מכנשו
אשב
מאן
דבוקי
הימים
שכבת
נידא
מתו
דרוש
דיני
שמו:
בתקילו

אלהים ונחתנו ולא תצא בצבאותינו דוד נמי אמר
הכי דוד אתמותי קא מתמה על לבית הכסא אתא
דרקונא שמטא לכרכשיה ונח נפשיה אמר הואיל
ואתרחיש לי ניסא הא זמנא אשבקינהו שבקינהו
ואל אודקור ואכלו ושתו ואדליקו שרגי עד דאתחוו
בליוני דגושפנקא ברחוק מילא אמר מיחדא קא

חדו כי יהודאי הדר אתא עלייהו א"ר אסי תלת
מאה אלפי שליפי סייפא עלו למור מלכא וקטלו
בה תלתא יומא ותלתא לילותא וכתך גיסא הלולי
וחנני ולא הוו ידעי הני בהני:

בלע ה' ולא חמל את כל נאות יעקב כי אתא
רבין א"ר יוחנן אלו ששים רבוא עיירות

שתיה לו לינאי המלך בהר המלך דאמר רב
יהודה אמר רב אסי ס' רבוא עיירות היה לו

לינאי המלך בהר המלך וכל אחת ואחת היו בה
כיוצאי מצרים חוץ מג' שהיו בהם כפלים כיוצאי

מצרים אלו הן כפר ביש כפר שחליי' כפר דכריא
כפר ביש דלא יהבי ביתא לאושפיוא. כפר שחליי'
שהיתה פרנסתן מן שחליים כפר דכריא א"ר יוחנן

שהיו נשותיהם יולדות זכרים תחלה ויולדו נקבו
באחרונ' ופוסקו אמ' עולא לדירי חווא לי ההוא אתרא

ביהודים: איזדקור לשמוק: עד דאתחוו לנכי הקיל: בליונא
דגושפנקא מי שהיתה לו לורה צטנעמו היה מכירה דקוק קיל

לא מחויק ען העיר למראה הכרות: החווא אתרא הר המלך:

היה להם
להודות על
הכס והס
אכלו ושתו
ומלו הדבר
בגבורתם
שלא יכול
להסתחלק
ו"ט
מיחד' כו'
שאי לא
יכול להם
דש"א
כה
ס
איכה ב
בלע כל
אמו חוק'
כדחסיק
דאפי' ס'
דבוא קני
לא מחויק
דש"א
שחליים מין
קאכל הוא
במסכת ע"ו:
החוא אתרא
הר המלך:

ואפי
צדוק
כתוב
א"י
רב
איכא
לימא
שנש
בבק
ולא
ספר
לא
ואלו
יוסף
מעש
משק
אינו
כמו
דשמ
קצנו

הניזקין פרק חמישי גיטין קלג

ואפוי שתין רבוותא קני לא מחזיק אמר ליה ההוא
 צדוקי לר' חנינא שקורי משקריתו א"ל *ארץ צבו
 כתיב בה מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו אף
 א"י בזמן שיושבין עליה רווחא ובזמן שאין יושבין
 עליה גמרא:

רב מניומי בר חלקיה ורב חלקי בר טובי ורב
 הונא בר חייה הון יחבי גבי הדרי אמרי
 איבא דשמיע ליה מלתא מכפר סכניא של מצרי
 לימא פתח חד מינייהו ואמר מעשה בארום וארוסתו
 שנשבו לבין הנכרים והשיאום זה לזה אמרה לו
 כבקשה ממך אל חגע בי שאין לי כתובה ממך
 ולא נגע בה עד יום מותו וכשמת אמרה להם
 ספרו לזה שפטפט ביצרו יותר מיוסף דאלו ביוסף
 לא הוה אלא חדא שעתא והאי כל יומא ויומא
 ואלו יוסף לאו בחדא מטה והאי בחדא מטה ואלו
 יוסף לאו אשתו והאי אשתו פתח אידך ואמר
 מעשה ועמדו ארבעים מודיות בדינר נחסר השער

משקריתו דאמריתו ששים רבוא עיירות היו צהר המלך והוא
 אינו מחזיק אפילו ס' רבוא קנים: גמרא דלורי"ת בלע"ז
 כמו גמוד מסאכי: אין עורו מחזיק את בשרו משהפסע הוא
 כוון ואין יכול לקזור ולכסותו זה:

דשמיע ליה מה מעשיהם אם לדיקים אם רשעים: בארום
 וארוסתו מאותה העיר: שפטפט זלזל זילרו ולא
 קצבו אלא כתגבר עליו: נחסר השער במקרה המנואה:

דכיאל יא
 כסוף
 כתובות
 דרשו כן
 לפיכך
 פירות
 דאין
 מחזיק
 פירותיהן
 כו
 ס

במסרקי דפרזלא אמרי ליה מאי נימא לך נבייא
הוה בן דהוה קא מוכח לן במילי דשמיא קמינן
עלויה וקמלינן ליה והא כמה שנים דלא קא נייה
דמיה אמר להו אנא מפיוסנא ליה אייתי סנהדרי
גדולה וסנהדרי קטנה קטיל עילויה ולא נח בחורים
ובתולות קטל עילויה ולא נח אייתי תינוקות של
בית רבן קטל עילויה ולא נח. א"ל זכריה זכריה
טובים שבהם אבדתי ניחא לך (ואבדינהו)
[דאבדינהו] לכולהו כדאמר ליה הכי נח בהתיא
שעתא הרהר תשובה כדעתיה אמר ומה (הם)
[אם] על נפש אחת כך ההוא גברא דקטל כל הני
נשמחא על אחת כמה וכמה ערק אזל שדר [שטר]
פירטחא בכיתיה ואגייר תנא נעמן גר חושב הי'
נבזוראדן גר צדק היה מבני בניו של המן למדו
תורה בבני ברק מבני בניו של סיסרא למדו
תינוקות בירושלים מבני בניו של סנחריב למדו
תורה ברבים מאן אינון שמעיה ואבטליון והיינו
יחוקא' כד רכתיי *ונתתי את דמם על צחיח סלע לבלתי הכסות:

רישית
דקרא
לנקום
קס כדי
שיהיה
קס של
זכריה
כמתי דוה
וכו' דש"א

כשהשתקו לו ליואש ועשוהו אלוה והרגוהו בעזרה: שטר
פירטחא שטר לוויה שפרט מה תהא על נכסיו: גר חושב היה
שלא קנל עליו שאר מלות אלא ע"ז שחא' כי לא יעשה עוד ענדך
וגו': והיינו דכתיב אדמיה דזכריה: על צחיח סלע על חלקת
אבן חלקה שלא ינלע בארץ כך היה דמו של זכריה על הרגפה
ולא כנלע: צחיח שעיעות כמרגומו:

כמתי דוה
וכו' דש"א

*הק
מצר
מצר
בית
והיה
ושר
קל
של
שאי
אמ
שה
בית
שם
לכנ
עד
תיכ
בד
הק
לשה
לק

*הקול קול יעקב והידים ידי עשו הקול זה כט
 אדריונום קיסר שהרג באלכסנדריא של 50
 מצרים ששים רבוא על ששים רבוא כפליים כיוצאי לאשי 20
 מצרים קול יעקב זה אפסיונום קיסר שהרג בכרך
 ביתר ת' רבוא ואמרי לה ארבעת אלפים רבוא.
 והידים ידי עשו זה המלכות שהחריבה את בתינו
 ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו. ד"א הקול
 קול יעקב אין לך תפלה שמועלת שאין בה מזרעו
 של יעקב והידים ידי עשו אין לך מלחמה שנוצחת
 שאין בה מזרעו של עשו והיינו דא"ר אלעזר *בשום אינו פ
 לשון תחבא בחרחורי לשון תחבא:
 אמר רב יהודה אמר רב מ"ד *על נהרות בכל ל
 שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון מלמד 50
 שהראתו הקב"ה לדוד חורבן בית ראשון וחורבן 20
 בית שני חורבן בית ראשון שנא' על נהרות בכל
 שם ישבנו גם בכינו בית שני דכתיב *זכור ת' 50
 לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו
 עד היסוד בה. אמר רב יהודה אמר שמואל ואי
 תימא ר' אמי ואמרי לה במתניתא תנא מעשה
 בדי' מאות ילדים וילדות שנשבו לקלון הרגישו
 הקול קול לויקה ובכי עילה מיעקב ראה ילמק בכנואה מפלה זו
 של ביתר: והיינו דא"ר אלעזר הא דאמרינן לעיל 50
 לשה"ר קרב הבית וכהרגו כמה רבנות: בחרחורי לשון במריבת
 לשון כמו אל מתמר: שוט לשון שצט עכה: 20
 לקלון ילדים למשכב זכור וילדות לפלגשים:

בעצמם למה הם מחבקשים אמח אם אנו טובעין
 בים אנו באים לחיי העוה"כ דרש להם הגדול
 פליס סח שבהם *אמר ה' מבשן אשוב אשוב ממצולות ים
 מבשן אשוב מבין שיני אריות אשוב ממצולות
 ים אלו שטובעין בים כיון ששמעו ילדות כך קפצו
 כלם ונפלו לתוך הים נשאו ילדים ק"ו בעצמם
 ואמרו מה הללו שדרכן לכך כך אנו שאין דרכנו
 לכך עאכ"ו אף הם קפצו לתוך הים ועליהם הכתוב
 פס טז אומר *כי עליך הורגנו כל היום נחשכנו כצאן
 טבחה ורב יהודה אמר זו אשה זו בניה אתויהו
 לקמא קמיה דקיסר אמרו ליה פלח לע"ז אמר
 פס טז כ להו כתוב בתורה *אנכי ה' אלהיך אפקוהו וקטלוהו
 אתויהו לאידך לקמיה דקיסר אמרו ליה פלח לע"ז
 פס טז אמר להו כתוב בתורה *לא יהיה לך אלהים אחרים
 על פני אפקוהו קטלוהו אתויהו לאידך ואמרו ליה
 פס טז לז פלח לע"ז א"ל כתוב בתורה *לא תשתחוה לאל
 אחר אפקוהו וקטלוהו אתויהו לאידך אמרו ליה
 פס טז כג פלח לע"ז א"ל כתוב בתורה זוכה לאלהים יחרם
 אפקוהו וקטלוהו אתויהו לאידך אמרו ליה פלח לע"ז
 פס טז דגויס ו א"ל כתוב בתורה *שמע ישראל ה' אחד
 אפקוהו וקטלוהו אתויהו לאידך אמרו ליה פלח
 פס טז ד לע"ז א"ל כתוב בתורה *וידעת היום והשבות אל
 בשן בין שן כוטרקון: שדרכן לכך לתשמיש ואין קלונן מרובה
 פ' כרי"ף כקלונן שלכו: זו אשה הורגנו כל היום*:

פ' כרי"ף כקלונן שלכו: זו אשה הורגנו כל היום*:

לכבד כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ
מתחת אין עוד אפקוהו וקטלוהו אחיוהו לאידך
אמרו ליה פלה לע"ז א"ל כתוב בחורה *את ה' דנריס כו
האמרת היום וגו' וה' האמירך היום כבר נשבענו
להקב"ה שאין אנו מעבירים אותו באל אחר ואף
הוא נשבע לנו שאין מעביר אותנו באומה אחרת
א"ל קיסר אישדי לך גושפנקא וגחין ושקליה כי
היכי דלימרו קבל עליה הורמנא דמלכא א"ל חבל
עליך קיסר חבל עליך קיסר על כבוד עצמך כך
על כבוד הקב"ה עאכ"ו אפקוהו למקטליה אמרה
להו אימיה יהבוהו ניהלי ואנשקיה פורחא אמרה
להו בניי לכו ואמרו לאברהם אביכם אתה עקדת
מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות אף היא
עלתה לגג ונפלה ומתה יצאת בת קול ואמרה *אם
הבנים שמחה רבי יהושע ב"ל אמר זו מילה
שניתנה בשמיני ר' שמעון בן לקיש אמר אלו ת"ח
שמראון הלכות שחיטה בעצמם דאמר רבא כל
מילי לוחוי אינש בנפשיה בר משחיטה וד"א רב
נחמן בר יצחק אמר אלו ת"ח שממיתין עצמן על
האמרת ייחדת: גושפנקא קותמי שזרתי טנוע בו כדי שתהא
כראה משתקוה לה: הורמנא דמלכא שולטנות המלך קבל
עליו לעשות מצותו: זו מילה הורגנו כל היום דומכין דמיית:
בר משחיטה שאל יתקנו בנרוכו: וד"א לרעת ומראות
נגעים מפני שמסוכן לקפוץ עליו:

ד"ת כדר"ש בן לקיש דארשב"ל אין ד"ת מתקיימין
מדברי יט אלא במי שממית עצמו עליה שנא' *זאת התורה
אדם כי ימות באהל:

לא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ארבעים סאה
ס *קצוצי תפילין נמצאו בראשי תרוגי ביתר
נח ר' ינאי ברבי ישמעאל אומר שלש קופות של
ארבעים ארבעים סאה במתניתא תנא ארבעים
קופות של ג' ג' סאין ולא פליגי הא דרישא הא
דררעא א"ר אסי ד' קבין מוח נמצאו על אבן אח'
עולא אמר ט' קבין אמר רב כחנא ואיתומא שילא
תלי קלו בר מרי מאי קרא *בת בבל השדודת אשרי שישלם
לך וגו' אשרי שיאחו ונפץ אח עולליך אל הסלע.
איכס ד *בני ציון היוקרים המסולאים בפו מאי מסולאי
בפו אילימא דהוו מחפי בפיוז והאמרי דבי ד'
שילא תרתי מתקלי איסתירי פיוז נחות בעלמא

קצוצי תפילין דסוסי תפילין חזן מן הרצועה קרויה קליפה כדאמרי
נחמ' (סוטה) [סוכה] אוקז ברצועה ואינו אוקז בקליפה:
ולא פליגי רבה בר בר חנה ורבי ינאי ומתניתא: דדרעא ט'
סאה ודרישא שהס גדולים ד' נתיס בכל קליפה הוו ג' זמני ט'
סאה ואס תאמ' ד' לא היא שנית אחד של זרוע גדול מאחד מנתי
הראש לפי שכאן כל ארבע פרשיות נבית ח' ונשל ראש פרשה אקת
נבית אחד וס"מ דפוס של ראש מתוך שלריך לקלק הנתיס ולהיות
היות ביניהם וקצועים על מושב אחד הולך המושב להיות רקב
והוי על אחד ג' שזרוע: ד' קבין נחורבן בית ראשון: איסתירי

חרא ברומי וחדא ככולי עלמא אלא שהיו מגנין
 את הפו ביופיין מעיקרא הוּו חשוכי דרומאי נקטי
 בליוני דגושפנקא ומשמשי ערסייתו מכאן ואילך
 מייתי בני ישראל ואסרי בכרעי דפורייהו ומשמשי
 א"ל חד לחבריה הא חיבא כתיבא א"ל *גם כל
 חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת
 אמר כמה מרחיקנא מדוכתא פלן א"ל אינגד פוסתא
 ופלגא א"ל אי מטאי לגביה לא איצטריכי לך אמר
 רב יהודה אמר שמואל משום רבן שמעון בן גמליאל
 מ"ד *עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי ד' מאות איכה ג
 בתי כנסיות היו בכרך ביתר ובכל אחד ואחד היו
 בה ת' מלמדי תנוקות וכל אחד ואחד היו לפניו
 ת' תינוקות של בית רבן וכשהיה אויב נכנס לשם
 היו דוקרין אותו בחוטריהן ובשגבר אויב ולכדום
 כרכום בספריהם וחציתום באש:

ת"ד מעשה בר' יהושע בן חנניא שהלך לכרך לב
 גדול שכרומי אמרו לו תינוק אחד יש בבית
 האסורים יפת עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות

סלעים: שהיו מגנין את הפו ביופיין והיינו המסולאים
 לשון פולו לרוכז לא תסולה נכתם אופיר מסובקים היו
 ניופי מן הפו: בליוני דגושפנקי פורות כאות שנקותמיהם
 כדי שמתענכה כנגדן: כמה מרחיקנא מההוא דוכתא שלא
 הגעתי ללמוד אותו מסוק: אינגד מעט: פוסתא ופלגא
 מיכא ד' וקלי: אש ד' אש ד' אש ד'

לו תלתלים הלך ועמד על פתח בית האסורים
 יצא ונאמר *מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזים.
 ענה אותו תינוק ואמר *הלא ה' זו הטאנו לו ולא
 אבו בדרכיו הלך ולא שמעו בתורתו אמר מובטחני
 בו שמורה הוראה בישראל העבודה שאיני זו מכאן
 עד שאפדנו בכל ממון שפוסקי' עליו (ו) אמרו לא
 זו משם עד שפדאו בממון הרבה ולא היו ימים
 מועטים עד שהור' הוראה בישראל ומנו ר' ישמעאל
 בן אלישע אמר רב יהודה אמר רב מעשה כבנו
 די ובבתו של רבי ישמעאל בן אלישע שנשבו לשני
 אדונים לימים נודווגו שניהם במקום אחד זה אמר
 יש לי עבד שאין כיופיו בכל העולם וזה אמר יש
 לי שפחה שאין בכל העולם כולו כיפיה אמרו בא
 ונשיאם זה לזה ונחלק בולדות הכנים לחדר
 זה ישב בקרן זוית זה וזו ישבה בקרן זוית זה זה
 אומר אני כהן בן כהנים גדולים אשא שפחה וזאת
 אומרת אני כהנת בת כהנים גדולים אנשא לעבד
 וכבו כל הלילה כיון שעלה עמוד השחר הכירו
 זה את זה ונפלו זה על זה וגעו בכביה עד שיצאה
 ליכה א נשמחם ועליהן קונן ירמיה *על אלה אני בוכיה
 עיני עיני יורדה מים:
 לג א"ר שמעון בן לקיש מעשה באשה אחת וצפנת
 ס בת פניאל שמה צפנת שהכל צופים כיופיה
 בת פניאל בתו של כהן גדול ששימש לפני ולפנים
 שנחעלל בת שבאי כל הלילה למחר תלבישה ו'

ח
 מ
 א
 כ
 ו
 ל
 ו
 ע
 ב
 פ
 א
 נ
 ר
 א
 א
 ל
 מ
 ע
 ע
 ש

הניזקין פרק חמישי גיטין קלת

חלוקים והוציאה למכרה בא ארם אחד שהיה
מכוער ביותר א"ל הראני את יפיה א"ל ריקה אם
אתה רוצה ליקח קח שאין כיופיה בכל העולם
כולו א"ל אעפ"כ הפשיטה ו' חלוקין וו' קרעתו
ונתפלשה באפר אורה לפניו רבש"ע אם עלינו
לא חסת על קדושת שמך הגבור למה לא תחום
ועליה קינן ירמיו *בת עמו חגרי שק התפלשי ידויה ו'
באפר אבל יחיד עשי לך מספר תמרורים בו
פתאום יבא השודד עלינו עליך לא נאמר אלא
עלינו כביכול עלי ועליך [בא שודד]:

אמר רב יהודה אמר רב מ"ד *ועשקו גבר וביתו לר
איש ונחלתו מעשה באדם אהר שנתן עינוו סס
באשת רבו ושוליא דנגרי הוה פעם אחת הוצרך ^{וייכה ב}
רבו ללות א"ל שגר אשתך אצלי ואלונה לך שיגר
אשתו אצלו שהה עמה ג' ימים קידם ובא אצלו
א"ל אשתי ששגרתי לך היכן היא א"ל אני פטרתיה
לאחר ושמעתי שהתינוקות נתעללו בה בדרך א"ל
מה אעשה א"ל אם אתה שומע לעצתי גרשה א"ל
כתובת' מרובה א"ל אני אלוך ותן לה כתובתה
עמד זה וגרשה הלך הוא ונשא' כיון שהגיע זמנו
על כבוד שמך הגבור והיכן גבורתיך: עלי ועליך שמי
כתקלל בכך:

שוליא דנגרי הוה לא היה רבו לתורה אלא רבו לאומנות של
כנרין: שוליא הכנרין: הוצרך ללות הרב: קידם השמים:

ולא הוה לו לפורעו א"ל בא ועשה עמי בחובך
 והיו הם יושבים ואוכלים ושותין והוא היה עומד
 ומשקה עליהם והיו דמעות נושרות מעיניו ונפלות
 בכוסיהם ועל אותה שעה נתחתם גזר דין ואמרי
 לה על שתי פתילות בנר אחד:

לה אמר רבה בריה דרבא ואיתימא ר' הילל בריה
 דר' וולס מימות משה ועד רבי לא מצינו
 תורה וגדולה במקום אחד ולא והא הוה יהושע
 הוה אלעזר והא הוה אלעזר הוה פנחס והא הוה
 פנחס הוה זקנים והא הוה שאול הוה שמואל והא
 נח נפשי' כולהו שני קאמרי' והא הוה דוד הוה
 עיר' היאירי והא נח נפשי' כלהו שני קאמרי' והא
 הוה שלמה הוה שמעי בן גרא. והא קטלית
 שתי פתילות בנר אחד אשת איש:

במקום אחד שתי תורתם וגדולתם של ישראל במקום אחד
 שאין בישראל גדול בתורה ובעושר כמותו: והא הוה
 אלעזר יסיד לאקר שנסטר יהושע: והא הוה פנחס לאקר אלעזר
 תורה וגדולה שהיה כה"ג אקר אביו: הוה זקנים שקבלו מיהושע:
 והאריכו ימים אקריו כדכתיב אשר האריכו ימים אקריו יהושע:
 שאול גדול בתורה היה אלא שלא למד לאקרים כדאמרינן
 בעירובין שאול לא גלי עסקתא להכי כתיב ביה בכל אשר יפנה
 ירשיע: והא נח נפשיה דשמואל קודם שאול: כולהו שני
 עשעמד בגדולה תהא תורה וגדולה במקום אחד וזה בתקלת
 גדולתו לא היה יסיד בתורה: עירא היאירי גדול בתורה היה

הניזקין פרק חמישי גיטין קלט

כולהו שני קאמרינן והא הוה חזקיה הוה שבנא.
הא איקטיל כולהו שני קאמרינן. והא הוה עורא
הוה נחמיה בן חכליה. א"ר אחא בריה דרבא
אף אני אומר מימו רבי ועד רב אשי לא מצינו
תורה וגדולה במקום אחד ולא והא הוה הונא
בר נתן שאני הונא בר נתן דמיכף הוה כייף ליה
לרב אשי:

*ויאמר לאשר על המלחחה וגו' מאי מלחחה לו
א"ר אבא בר יעקב [א"ר יוחנן] דבר ש
הנמלל ונמתח: ^{ח"כ}

משנה אלו דברים אמרו מפני דרכי שלום כהן לו
קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל ש
מפני דרכי שלום: גמ' *מה"מ אמר רב מתנה שס"ע"ב
דאמר קרא *ויכתוב משה את התורה הזאת דברי' לא

כדאמרינן במ"ק דהוה עתמי להו לרבנן על גבי כרים וכסתות:
חזקיה מלך יהודה גדול בתורה היה כדאמרי' בקלק: שבנא
גדול בתורה היה כדאמרי' בסנהדרין שנכח הוה דריש בתלמיסר
רבוותא חזקיה נקד סרי רבוותא: והא איקטיל סמכרז הרגו
כדאמרי' (נדיכי עמוכות) [בזה בורר]:

ויאמר לאשר על המלחחה ביהוא כתיב: דבר הנמלל פי' בערוך
ונמתח בגדי פשתן הם שקוטן כמתק ע"י מליה שמולל כחלל הוא
באלבשותיו כשהוא טוה: קטן כמתח גדול

כהן קורא ראשון וכו' כי הכי דלא ליתו לאיכווי תקיכו להו
רבנן האי סידרא דכיון דתקתא דרבנן הוא תו לא מליכין

ויתנה אל הכהנים בני לוי אמו אנן לא ידעינן דכתני בני לוי נגהו אלא כהן ברושא והדר לוי. (ועוד האריכו בראיות מפסוקים):

הנא דבי ר' ישמעאל *וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפת ראשון א"ל אביו לרב יוסף מפני דרכי שלום דאורייתא היא א"ל דאורייתא ומפני דרכי שלום כל החורה כולה נמי מפני דרכי שלו היא דכתיב *דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום אלא אמ' אביו לכדמר דתניא ב' ממתנין זה לזה בקערה שלשה אין ממתנין הבוצע הוא פושט ידו תחלה וכו': לח [רבי יוחנן ור"ל מעייני בספרי דאגדתא בשבתא

לשנוייה ולמומר אכא קרינא ברישא: ויתנה שיקראו זה כהנים והדר בני לוי: וקדשתו כי את לקס וגו': לפתוח ראשון לכל דבר כבוד בין בתורה בין בישיבה הוא ידבר בראש: ולברך ראשון בסעודה: וליטול מנה יפה ראשון אס בל לקלוק עם ישראל בכל דבר לאמר שיקלקו נשוא אומר לו ברור ועול אתה מה שתרכה: א"ל דאורייתא הוא ותורה אמרה כן משום דרכי שלום: אלא אמר אביו דרכי שלום דקתני מתני': לכדמר [אתא] רבה בר כהמני שהיה רבו: אין ממתנין אין לריכס להמתין: הבוצע כגון בעל הבית שהוא מברך המוליא ואפי' הוא קטן: הוא פושט ידו בקערה תחלה ללפת בו את פרוסת המוליא:

הניזקין פרק חמישי גיטין קמ

והיא לא ניתן ליכתב אלא כיון דלא איפשר
*עת לעשות לה' הפרו תורתך וכו'. אין כותבין מליס קיט
איתיבי אף היא עשתה טבלא של זהב שפרשת
סוטה כתובה עלי' אר"ל משום ר' ינאי באל"ף
בי"ת] א"ר יוחנן משום ר' בנאה התורה מגלה
מגלה ניתנה שנא' *או אמרתי הנה באתי במגלה ^{ס"ו}
ספר כתוב עלי' רשב"ל אומר תורה חתומה ניתנה
שנאמ' *לקוח את ספר התורה הזאת ואידך נמי דנריס לא
הכתיב לקוח שהוא לבתר דאדבק ואידך נמי הכתי'

[והיא לא ניתן ליכתב זוס דבר גמרא והלכה ואגדה כדאמרי'
לקמן אלה אתה כותב וכו': כיון דלא אפשר מלכתב
שכתמעט הלכ והתורה משתכמת: עת לעשות לה' אס נא עת
לעשות תקנה לשם שמים הפרו דברי תורה לשעה הלריכה: אף
היא הילכי המלכה בעום' יומא: פרשה סוטה לכתוב משם
פרשיות לסוטות הנאות: באלף בית כלו' ראשי תיבות]: או
אמרתי כך אמר דוד אז אמרתי כשערערו עלי' שאול ודואג
לפוסלכי מלכא בקהל והועד בנהמ"ד עמוכי ולא עמוכית
כדאמרי' ביצמות: הנה באתי עכשיו באתי לכלל: כתוב עלי'
מאז כיתן התורה הזכרתי בה ואת שתי בנותיך הנמלאות בזכות
דוד שעתיד ללאת מרות המואביה ונעמה העמוכית אמו של
רקנעס כתיב הכל הנמלאות וכתיב החס מלאתי דוד עבדי
אלמא מגלה איקראי משום דמתחלה נכתבה מגלת בראשית
והדר מגלת נח והדר מגלת אברהם והיינו דקאמר במגלת
אברהם כתוב עלי': חתומה גמורה עסוימת ושלמה:

כדאמרי'
ביצמות
הנה באתי
עכשיו
באתי
לכלל
כתוב עלי'

במגלה ספר כתוב עליו יהוא דכל התורה כולה
 זכריה ה' אקרי מגלה רכתיב *ויאמר אלי מה אתה רואה
 ואומר אני רואה מגלה עפה אי גמי לכדר' לוי
 דאר"ל ה' פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן
 אלו הן . פרשת כהנים ופרשת לויים . ופרשת טמאי

א"נ לכדר' לוי איקראי מגלה אותן ק' פרשיות שהוכרו לזם
 כאמרו וככתבו וכמסרו בו ביום וככתבה כל אחת במגלה לבדה
 לפי שמונדלו' ורקוקות זו מזו הלכך קרי לשאר כתי מגלה משום
 דכשקור והשלימ' הולרך לכתוב מבראשית עד פרשת כהנים לבד
 ודילג פרשת כהנים הכתוב' כבר וכתב מפרשת כהנים עד פרשת
 שילוח טמאים וכן כולם : פרשת כהנים אמור אל הכהנים
 שהלכות כהנים כתובות בה לא יטוא . לא יקם . מוס בו לא
 יגש . ומפני שבו ביום התקקו לעבודה הולרכו קדושתם להודיעם :
 פרשת לויים קם את הלויים דבהעלותך שנה הלכות לויים . וי"א
 ואל הלויים תדבר ואינו כן כי מה עניינ' אלל הקמת המשכן
 דמעשר ראשון לא כהג עד סוף כ"ד שנה ועוד פרשת מעשר
 מיקרי : פרשת לויים הולרכו לבו ביום שזקקו לשיר : פרשת
 טמאים ויהי אנשים אשר היו טמאים לכנס אדם משום הלכות
 הפסח והמשכן הוקם באחד בניסן והזהר' להם פרשת שלוח
 טמאים וישלחו מן המענה שבו ביום הוקבע ג' מעכות מעכה
 שכינה מעכה לוי ומעכה ישראל והזקקו להשתלק ומתוך כך
 הזקקו טמאים לישאל הויל ולריכין שלוח ולא יוכלו ליכנס
 למשכן היאך יעשו פסחיהם ולר' לוי יכולים היו ליטהר עד ט"ו
 ולא זקקו לפסח שכי אלא אם כן לא יטהרו ;

הקשה
 דש"א
 אחאי לא
 נקט
 פרשת
 תמיד
 שהקריבו
 בו ביום

ופר
 שת
 אל
 *א
 אמו
 הד
 תור
 תור
 ופר
 המ
 ומ
 בו
 בי
 א
 אל
 דה
 לפי
 המ
 לא
 א
 לו
 הכ
 נה
 כא
 איה

הניזקין פרק חמישי גיטין קמא

ופרשת שלוח טמאים. ופרשת אחרי מות. * ופרשת אס ע"ג
 שתויי יין. ופרשת נרות ופרשת פרה אדומה. א"ר
 אלעזר תורה רובה בכתב ומיעוטה על פה שנא'
 *אכתוב לו רובי תורתך כמו זר נחשבו ור' יוחנן ^{הושע ח}
 אמר רובה על פה ומיעוטה בכתב שנ' *כי על פי ^{שמות לז}
 תדברי האלה ואירך נמי הכתיב אכתוב לו רובי
 תורתך ההוא אתמוהי קא מתמה אכתוב לו רובי
 תורתך והלא כמו זר נחשבו ואירך נמי הכתיב כי
 ופרשת שלוח טמאים וישלחו מן המזבח אבותו היום הוקצנו
 המזכות וכשנגללין הפסוקים בכל סלוק מסעות הותרו זבין
 ונקורעי' ליכנס לשם: ופרשת אחרי מות אע"פ שהיא של י"ב
 בו ביום כאמרה כדכתיב אפרי עות ומפני שמתו בני אהרן בשביל
 ניהא שלא ללמד כאמרה אותה אזהר' לאהרן ואל יבא בכל עת
 אל הקדש: ופרשת שתויי יין לפי שמאותו היום ואילך כאשר
 דהא בביאת אהל מועד תלה רמזא: ופרשת נרות בהעלותך
 לפי שבו ביום התקילו להדליק: ופרשת פרה אדומה לפי שביום
 המזבח כשרפה הפרה להיות כטהרים לפססיהם וקודם לכן
 לא יכלו לעשותה דבעינן והוא אל כבד פני אהל מועד דהכי
 אמרי' במסכת מגילה ירושלמית באחד בניסן הוקם המשכן ושני
 לו כשרפה הפרה: רובה בכתב רוב התורה תלויה במדרש
 הכתוב ללמד בכלל ופרט וגזרה אזה ושאר עדות שהתורה כדרשת
 בהם: ומיעוטה על פה שאין רמז תלמוד לה בתורה אלא למשה
 כאמרה על פה: כי על פי וגו' על שנעל פה ככרת ברית אלמא
 איהי הואי רובה: אתמוהי קמתמה וכי רובי תורתך היה לי

ע"פ הדבריו האלה ההיא משום דתקיפי למגמרינתו.
 דרש ר' יהודה בר נחמני מתורגמני דרשב"ל
 כתיב כתוב לך את הדברים האלה וכתוב כי על
 פי הדבריו האלה הא כיצד דבריו שנכת' אי אתה
 רשאי לאומרם על פה ודברים שבעל פה אי
 אתה רשאי לאומרם בכתב [דבין] רכי ישמעאל
 חנא אלה אלה אזה כותב ואי אתה כותב הלכו
 א"ר יוחנן לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא
 בשביל דברים שבע"פ שנאמ' כי ע"פ הדברים
 האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל:

לט פיסקא מערבין בבית ישן מפני דרכי שלום.

מ"ט אילימ' משום כבוד והא האי שיפורא

דהוה מעיקרא בי רב יהודה ולבסוף בי רבה

לכתוב להם והלא באותם שכתבתי להם כמו זר נקטנו: כתיב

כתוב לך את הדברים האלה אלמא נכתבה: וכתוב על פי

הדברים האלה אלמא לא נכתב': דברים שאמרת לך נכתב

אי אתה רשאי למוסרם לישראל ע"פ: ודברים שבע"פ אי

אתה רשאי לכותבן מכאן אתה למד שהתלמוד לא ניתן ליכתב

אלא מפני שהתורה משתכסת:

מערבין בבית ישן בני חלר שרגילין ליתן עירוב הקלר בבית

חלד אין משכין את מקומם ליתנו בבית חלר מפני דרכי

שלום: אילימא משום כבוד של בעל בית: והא ההוא שיפורא

של תקיעת ע"ט דמעיקרא הו' בי רב יהודה שהיה ראש ישיבה

בסומנדיתא: ולבסוף כשנפטר ומלך רבה נמכוהו בביתו ובתו

הניזקין פרק חמישי גיטין קמב

ולבסוף כי רב יוסף ולבסוף כי אביו ולבסוף כי רבא אלא משום חשדא:

[פיסקא עני המנקף בראש הזית מה שתחתיו סא

גול מפני דרכי שלום] תנא אם ליקט

ונתן ביד ה"ז גול גמור רב כהנא הוה קאזיל להוצל

חזייה לההוא גברא דהוה שדי אופיי ונתרן חמרי

אזיל קמנקיט ואכיל א"ל חזי מר דבידאי שדיתינהו

א"ל מאתריה דר' ואשיה את קרי עליה וצדיק משלי

יסוד עולם:

ת"ר מפרנסי עניי נכרים עם עניי ישראל ומבקריו מ

חוליו נכרים עם חוליו ישראל וקוברים מתי שס

נכרים עם מתי ישראל מפני דרכי שלום:

רבה חלק רב יוסף והדר חלק אביו והדר חלק רבא. ורב אריא

גאון סי' בכתב תשובתו שיפורא אומר של כדנה שהיו כותבין לתוכו

כדנה השלוקה לבני הישיבה כמו י"ג שופרות היו במקדש: משום

חשדא הואיל והורגל העירוב בתוך אותו הבית אם באת לשנות

את מקומו הנכנסין לאותו הבית ולא יראו אם את העירוב

יחשדו את בני הקלר שמטלטלין בלא עירוב:

[מנקף חותך]: אם ליקט ונתן ע"ג קרקע ביד הואיל ומטי

לידיה גול גמור הוא: אופיי מקלות: ר' ואשיה מהולל

הוה: מאתרי דר' ואשיה את לפיכך אתה בקי בדינין לפי

שהוא דורש ברבים ומודיען:

עם מתי ישראל לא בקברי ישראל אלא מתעסקין בהם אם

מלאום הרונים עם ישראל:

מא רב הונא ורב חסדא הוו יתבי תליף ואזיל גניבא
 א"ל חד לתבריה ניקום מקמיה דבר אוריין הוא
 א"ל מקמי פלגא ניקום אדהבי אתא איהו לגבייהו
 אמר להו שלמא עלייכו מלכי שלמא עלייכו מלכי
 אמרו ליה מנא לך דרבנן איקרי מלכים אמר להו
 דבתיב* בי מלכים ימלוכו וגו' אמרו ליה ומנא לך
 דכפלינן שלמא למלכי אמר להו דאמר רב יהודה
 אמר רב מנין שכופלים שלום למלך שנאמר *ורוח
 לבשה את עמשי ראש השלישים לך דוד ועמך בן
 ישי שלום שלום לך וגו' אמרו ליה למעום מר
 מידי אמ' להו הכי אמ' רב יהודה אמ' רב אסור לו
 לאדם שיטעום בלום עד שיתן מאכל לבהמתו שנא'
 *ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת ושבעת :

סב
 ס' כל
 הגט ע"ג
 חשלי ח
 ד"ס א יב
 דברי יא
 ס' כינר
 חכריין

ה א ו מ ר

פרק ששי

מב תניא איסי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים
 ר' מאיר חכם וסופר ר' יהודה חכם לכשירצה
 רבי טרפון גל של אגוזים רבי ישמעאל
 בר אוריין בן תורה: פלגאח קולק על החכמים שהיה מלער
 למר עוקבא שהיה אב בית דין כדאמרינן בפ"ק:
 חכם וסופר כדאמרינן בסוטה אמרתי לו לנלר אכי: חכם
 לכשירצה כשהיה רוצה להיות מתון ומתישב בדבריו היה
 קכס: גל של אגוזים מפרט באבות דר' כחן מה גל של אגוזים

חנו
 הרו
 אדם
 טרפ
 משכח
 תמיד
 כלר
 כך
 שכט
 בת
 לעל
 הלכ
 עד
 לעל
 סדר
 לעל
 לבד
 גדול
 כלום
 מפר
 עטק
 כלר
 ואין
 ואק

חנות מיוזנת. ר"ע אוצר בלום. ר' יוחנן בן נורי קופת
הרוכלים ר"א בן עזריה קופה של בשמים משנת ר' ^{נערוקנרם}
^{חזויכ'ופי'} אדם נוטל אחד מהן והן בקבלות ונופלות זו על זו כולם כך ר' ^{כאה}
טרפון בא תלמיד ושאלו דבר היה מביא לו ראה מקרא מדרש
משנה הלכה ואגדה הכל בייסד: חנות מיוזנת ייכה מוכן זה
תמיד שאין הקוכי לריך לומר ללוקקין המתיכו ואביא לכם כן
כלרך אדם ללמוד מפיו מזומן לותלמודו ערוך בפיו: אוצר בלום
כך מסורת באבות דר' נתן למה היה ר' עקיבא דומה לעכי
שנטל קופתו וילא לשדה מלא שעורים קלר ונתן זה מלא קטים
נתן זה וכן פולין וכן עדשים וכשנא לציתו צורר כל מין ומין
לעלמו כך ר"ע כשלמד מהבית שטע דבר מקרא מהביתו ואחריו
הלכה ואחריו מדרש ואחריו אגדה נתן לבו לקזור עליהם ולגורסן
עד שהיו סדורים בפיו ולא אמר אלמוד מקרא לעלמה מדרש
לעלמו אבל כשנעש' חכם גדול עשה כל התור' מטבעו' מטבעו'
סדר מדרש ספרא וספרי לבדם ושכאם לעלמם לתלמידיו והלכות
לעלמם ואגדות לעלמם: וכראה בעיני אומר בלום סגור מסגירות
לבדן מקילות [מקילות] (מפסקות) כמו שעושים בתיבות
גדולות ליתן קטים מכאן שעורים מכאן עדשים מכאן כמו פיו
בלום ורגליו מבולמות בנכורות קלושי"א בלע"ז: קופת הרוכלים
מפרש התם מה רוכל זה שנא לעיר שואלים ממנו אפרסמון
עמך אומר הן פלייטון עמך אומר הן קכמון עמך אומר הן כך
כלרך לשאלו דבר במקרא משיבו וכן בתלמוד וכן במדרש וכן באגד'
ואין שצק זה דומה לשל ר"ע שנתן לבו תולה ולמד הכל מבולבל
ואס"כ מדרן: קופה של בשמים דומה לקופות הרוכלים אלא

אליעזר בן יעקב קב ונקי. ר' יוסי נימוקו עמו.
 ר' שמעון טוחן הרבה ומוציא קמעא. חנא משבח
 קמעא ומה שמוציא אינו מוציא אלא סובין. וכן
 אמר ר"ש לתלמידיו בני שנו מדותי שמדותי
 תרומות מתרומות מדותיו של ר"ע:

מי שאחזו

פרק שביעי

מג רב עמרם חסידא כי הוה מצערין ליה בי ריש
 גלותא הוה מגנו ליה *אתלגא למחר אמרו ליה
 ניהא ליה למר דלייתו ליה אמר תני כל
 שהרוכל מתוך שאומצתו נכך מרבה מיכיס יותר וקושר כל אחד
 נלרור נכדו להיות מזומן לשאלו: קב ונקי לא הרבה תלמוד
 כשאר קבריו אלא מה שאמר בבית המדרש נקי הוא שהלכה
 כמותו לעולם: טוחן ההבה שנה הרבה: ומוציא קמעא מפרש
 ליה: חנא משבח קמעא מתלמודו: ומה שמוציא אינו מוציא
 אלא סובין ומה שכך מתלמודו לא שכך אלא דברים שלא כראו
 שהלכה כמותן: שנו מדותי לקדו תורת: שמדותי תרומות
 מתרומות מדותיו של ר"ע בקריתם ותרומתם מתוך עקרי
 משניותיו של ר"ע והיינו ברירה אפר ברירה:
 הוה מצערי ליה העבדים מפני שהיה קסיד ופרוש ומקטיר
 עליהם באיסורים: (אתלגא דרך לאקו לו קולה מקמת לכה
 כמפורש אס בגמרא ורפואתו נשרא שמיכא אגמרא וקמרא קייל

שס ע"ב
 ס"א כולה
 לילא
 וי"ח ק"ב
 הלכות
 כש"ס
 חשמי'

מי שאחזו פרק שביעי גיטין קמד

דאמינא להו מופך הפכי אמ' להו בישרא סומקא
אגומרי וחמרא מרקא אייתי ליה אינהו בישרא
שמינא אגומרי וחמרא חייא שמעה ילחא ומעיילא
לוי לבי מסותא ומוקמה לי' במיא דבי מסותא עד
דמהפכי מיא דבי מסותא והוו דמא וקאי בישריה
פשיטי פשיטי רב יוסף איעסק ברחים רב ששת
מיתעסק בכשורי אמר גדולה מלאכה שמחממת
את בעליה א"ל ריש גלותא לרב ששת מ"ט לא
סעיד מר גבן א"ל דלא מעלי עבדי דחשידי אאבר
מן החי א"ל מי יומר א"ל השתא מחוונא לך א"ל
לשמעיה ויל גנוב אייתי לי חדא כרעא מחיותא
אייתי ליה אמר להו אהדמו לי הדמי דחיותא
אייתו תלת כרעי אותיבו קמיה א"ל הא בעלת ג'
רגלים הואי פסיק אייתו חדא מעלמא אותיבו קמיה
א"ל לשמעיה אותיבו נמי להך דידך אותבה אמר
להו האי בת חמש רגלים הואי א"ל אי הכי ליעברו
פי' בלא מציגת מים כמנזאר שם נגמ') : סומקא כקום : מרקא
מוג במים הרבה : ילחא אשת רב קמון והיתה בת הכשיא ואשת
אב"ד וקאונה כדאמרי' בהעור והרוטב דרב קמון קתכיה דבי
כשיאה הוה : מסותא מרקן : מתהפכים קממת זיעה אדומה
היולא ממנו ע"י נשרא שמיכא וקמרא קייא : פשיטי בהרות
עגולות : רב יוסף מתעסק לתלגא : ברחיא כדי שימס וזיעה :
בכשורי לשאת קורות ומשאות : אהדמו לי הדמי דחיותא
סדרו לפני כתמי הנהמה לכתמים אהדמי הכתיקו כלו' ערכו
הכתמים : א"ל ריש גלותא : אי הכי מאוס דקשיד ? הוא : ליעברו

קמיה דמר וליכול אמר ליה לחיי קריבו תבא
 קמייהו איתו קמיה בישראל אוחזבו קמיה דיסתנא
 דחנקא חמתה גששיה ושקלא ברכה בסודריה
 סח לבתר דאכיל אמרי ליה *איגניב לן כסא דכספא
 בתרי דקא מעייני ואתו אשכחיה דכרוכה בסודריה
 (אמר) [אמרי] ליה חזי מר דלא מיכל קא בעי
 אלא לצעורן אמר להם אנא מיכל אכלי וטעמי ביה
 טעמא דחיורא אמרי ליה חיורא לא עביד לן
 האידנא אמ' לחו בדקו בדוכתיה דאמ' רב חסדא
 אוכמא בחיורא וחיורא באוכמתא לקותא היא
 בדוק אשכחיה כי קא נפיק כרו ליה בירא
 קמיה דמר כלומר קמיה שבעיה דמר יסדרו המאכל בהיתר:
 תבא אלפן: דיסתנא דחנקא חמתא אפכטריי"שין עלס קטן
 שעל כף הידך שאלם בולעו וכסנק משום דרב שמת סגי נהור
 הוה ולא יראנו ויחבל ויסקק: גששה עשה והרגיש בלותו עלס
 שקל כל הקמיכה וכרכה בסודריה: וכתום' פירשו משום דאשכח
 ביה טעמא דחיורא הוה דעבד הכי והתלמוד לא פירשו עד לנסוף ע"כ:
 איגניב לן כסא דכספא שהיו רואים אותו כורך בסודרים
 ורואים לדוק מהו: אמרי ליה לדיס גלותא: דחיורא
 נטר בעלת שקין: מיכלי אכלי וטעמו טעמתי: חיורא לא
 עביד לן האידנא לא שקטנו היום בהמה בעלת שקין: בדוכתא
 נעור (היה נודק) [היו נודקין] במקום דיסתנא זו בכף הידך
 ומתלאתו נעור שהוא לבן: דאמר רב חסדא חיורא באוכמתא
 לקותא טלתי לבן נעור שקור לקותא היה שם ננשר ונתפך העור
 ללבן: כרו ליה בירא קמרו גומץ שיפול בו:

ושדר
 נחר
 לי פ
 א"ל
 א"ל
 הוה
 לי י
 עש
 זמר
 שדה
 אמרי
 ושרד
 חרגי
 ליה
 שרו
 קושבו:
 לו ס
 מסוקין
 בריכו
 שרים:
 י"א ש

מי שאחזו פרק שביעי גיטין קמה

ושרו ליה ציפתא עילויה ואמרי ליה ליתו מר לינח
נחר ליה רב חסדא מאחוריה אמר ליה לינוקא פסוק
לי פסוקיך א"ל *נטה לך על ימינך או על שמאלך ^{ס"ג}
א"ל לשמעיה מאי קא חזית א"ל ציפתא דשריא
א"ל הדר מינה לבתר דנפק א"ל רב חסדא מנא
הוה ידע מר א"ל הדא דנחר לי מר ועוד דפסוק
לי ינוקא פסוקא ועוד דחשידי עבדי דלא מעלי:

*עשיתי לי שרים ושרות ותענוגות בני האדם מר
שרה ושרות. שרים ושרות אלו מיני ^{ס"ס}

זמר ותענוגות בני האדם אלו בריכות ומרחצאות ^{ס"א}

שרה ושרות הכא תרגימו שרה ושרתין במערבא

אמרי שרתא א"ר יוחנן ש' מיני שרים היו בשיחין

ושרה עצמה אינו יודע מה הוא אמר מר הכא

תרגימו שרה ושרתין שרה ושרתין למאי איבעי

ליה דכתיב *והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה ^{ו"א}

שרו [ליה] ציפתא השליכו מקללת ע"ס הנור כדי שלא יבין

קושטו: ליתו פיר לינח לשכנ במשכנו: נחר לי רב חסדא עשה

לו סימן כמו נקרת סוסיו: א"ל רב שאת לינוקא פסוק לי

פסוקיך: נטה לך פסוק הוא בעשהאל: הדר מינה קזור

מעליה לימין או לשמאל:

בריכות לרקוץ בהן כלוקן: הכא תרגימו נבבל: שרה ושרתין

שד זכר ושדה נקיבה: שרתא שדה עגלה למרכב נשים

שרים: בשיחין נאותו מקום: מה היא מה דמותה ומה טיבה

ו"א שדה עלמה ראש כלן ושמן איני יודע מה הוא:

וגו' אמר להו לרבנן היכי איעביד אמרו ליה אוכא
 שמורא דאיותי משה לאבני אפוד אמר להו היכי
 אשחכח אמרו ליה איותי שדה ושדתין כבשינהו
 אהדדי אפשר ידעי ומגלו לך איותי שדה ושדתין
 כבשינהו אהדדי אמרי אנן לא ידעינו דילמא
 אשמדאי מלכא דשידי ידע אמר להו היכא איתא
 אמרי ליה איתיה בטורא פלן כריא ליה בירא ומליא
 לוי' מוא ומכסיה בטינרא וחתימ' בגושפנקי וכל יומא
 סליק לרקיעא וגמר מתיבתא דרקיע ונחית לארעא
 וגמר מתיבתא דארעא ואתי סייר לוי' לגושפנקיה
 ומגלו לוי' ושתייה ומכסי ליה וחתי' ליה ואזיל
 מה שדריה ליה לבניהו בן יהודע יהוב לוי' שולשילתא
 דחקיק עלה שם ועוקתא דחקיק עלה
 שם וגבבי דעמרא וזיקי דחמר' אזל כרא בירא
 היכי אעביד בלי כלי צחל: שמירא צריה משעת ימי צראשית
 ואין כל דבר קשה יכול לעמוד מפכיו: לאבני אפוד דאמרי' צמס'
 סוטה אנכיס הללו אין כותבין עליהם צדיו שחא' פתוקי קותס
 ואין מסרטיין עליהם באיזמל שחא' צמלוותס שלא יהיו קסריס
 כלום אלא כותב עליהם צדיו ומראה להם שמיר ענקון והס
 כבקעות מאליהן: כבשינהו כפאס ציסורין לומר לו היכן הוא:
 כבשינהו למזן לשון מכנש של בגדים: היכא איתיה אשמדאי
 שאוכל לכנשו: בטורא פלן צהר פלוני: כריא ליה בירא כרה
 לו שם צור: טינרא חנן: וחתימיה בגושפנקא צקותמו: סייר
 לגושפנקיה צודקו שלא כגע אדם צו לגלות צורו:
 וגבבי דעמרא גזות למר: וזיקי דחמרא קודות יין: בירא

מת
 ביר
 בא
 חמ
 בו
 איש
 נחי
 הוה
 ליה
 שד
 מת
 למי
 דך
 נבוה
 וסת
 חמס
 אשמ
 אשמ
 פלש
 לא
 נחור
 שלא
 הימ
 כמו

מתחאי ושפינהו למיא וסתמינהו בגבבא דעמר' כרא
 בירא מעילאי ושפכינהו לחמרא וטמינהו סליק יתיב
 באילנא כי אתא סיירי לגושפנקא גלייה אשכחיה
 חמרא אמר כתיב *לץ היין הומה שכר וכל שוגה ^{חשלי כ}
 בו לא יחכם וכתיב *זנות ויין ותירוש יקח לב לא ^{זושע ד}
 אישתי כי צחי לא סגיא ליה. אישתי רוא וגנא
 נחית אתא שדא ביה שולשולתא סתמיה כי איתער
 הוה קא מפרזל א"ל שמא דמרך עלך כי נקיט
 ליה ואתא מטא דקלא חף ביה שדייה מטא לביתא
 שדייה מטא גבי כובא דההוא ארמלתא נפקת
 מתחאי כמורד ההר למטה מצורו של אשמדאי: ושפינהו
 למיא כגון האופה יין למררי' הריק מי צור העליון לתוך התחתון
 דרך קב שקב בשפה שבין שתי הכירות ומתוך שהראשון קרקעיתו
 גבוה מקרקעית התחתון גרוקו המים לתוכו מאלוהין:
 וסתמינהו לכקבים שבין זה לזה כדי שכשישים יין בעליון לא יזוב
 ממנו לתחתון: וכרא בירא אחרינא מעילאי לצורו של
 אשמדאי: וטמינהו מילא אותן שתי צורות עפר כדי שלא יבין
 אשמדאי: טמינהו סתמם כדמתרגמינן סתמוס פלשתיס טמוכין
 פלשתיאי: כי אתא אשמדאי: סייריה לגושפנקיה ומלא אלס:
 לא סגי ליה לא יכול להתאפק: רוא וגנא נשכר וכרדס:
 נחות אתא נכיהו מן האילן: סתמיה סגרי השלשלת סביב לוארו
 שלא יוכל ראשו ללאת: הוה קא מפרזל משתגע ומתעסק לכחקה
 הימנו: דמרך הקנ"ה: חף ביה נמשך בו: כובא לריף קטן
 קמו כונא דליידי: דארמלתא אלמנה היתה דרה בו:

שסע"ז איהו *חננא ליה כפה לקומתיה מיניה איתכר
 חסלי כה ביה גרמא אמר היינו דכתיב *ולשון רכה תשבר
 גרם חזא סמיא דהוה קא טעי באורחא אסקיה
 לאורחיה חזא רויא דהוה קא טעי באורחא אסקיה
 לאורחא חזא חרוותא דהוה קא מחדי לה בכרה
 שמעיה להווא גברא דהוה קאמר ליה לאושכפא
 עביד לי מסאני לשב שני אחיך חזא הווא קסמא
 דהוה קסים אחיך כי מטא להתם לא עיילוריה
 לגביה דשלמה עד תלתא יומי יומא קמא אמר
 להו אמאי לא קא בעי לי מלכא לגביה אמרו לי
 אנסיה משתיה שקל לבינתא אותיב אחברתה אתו
 אמרו ליה לשלמה אמר להו הכי אמר לכו הדר
 אשקויהו. למחר אמר להו ואמאי לא קא בעי לי
 מלכא לגביה אמרו ליה אנסיה מיכלא שקל לבינת'
 מחברתה אותבה אארעא אתו אמרו לי לשלמה
 אמר להו הכי אמר לכו נגידו מיניה מיכליה לסוף
 תלתא יומי עייל לקמיה שקל קניא ומשח ארבעה
 איתחננא ליה למשך מעליו שלא יסוף בו: כפה לקומתיה לכל
 חקד ואסתלק עוני כתיפיו מן הבית: ולשון רכה תשבר גרם
 ע"י לשון רכה שקננה מענה רך נשברה עלמי: אסקיה העלהו
 להטותו אל הדרך: רויא שכור: אסקיה אל הדרך: חזא
 חרוותא דהוה מחדן לה ראה הכנסת כלה שהיו מרבים
 בשמחה מאד: אנסיה משתיה שמה הרבה: נגידו מיכלא
 מיניה משכו ידכס מלהאכילו כי אם מעט: קניא קנה:

גרמדי ושרא קמיה א"ל מכדי כי מיית ההוא
גברא לית ליה בהדין עלמא אלא ארבעה גרמדי
השחא כבשתיה לכולי עלמא ולא שבעת עד דכבשתן
נמו להדי א"ל לא קא בעינא מינד מידי בעינא
דאבנייה לבית המקדש וקא מבעי לי שמירא א"ל
להדי לא מסר לי לשרא דימא מסירא ליה ולא
והיב לי אלא לתרנגולא בראדמהימן לי אשבועתיה
ומאי עביד ביה ממטי ליה לטורי דלית בהו ישוב
ומנח להו אשינא דטורא ופקע טורא ומנקיט ומייתי
בזורני דאילנא ושדי התסוהוי ושוב והיינו דמתרגמינן
נגר טורא בדקו קינא דתרנגולא ברא דאית ליה
בני וחפיוה לקיניה ווגית חזרתו כי אתא בעי
למעיל ולא מצי אזל אייתי שמירא ואותביה עילויה
רמא ביה קלא שרייה שקלוה אזל חנק נפשיה
אשבועתיה:

א"ל בניהו מ"ט כי חזיתיה לההוא סמיה דהוה מו

דמהימן ליה אשבועתיה מחמינו בשבעתו כשכנע לו להקצרו
לו: דלית בהו ישוב של זרעים ואילנות להתסרכס שס: ופקע
טורא ומתנקע מעט כמין קרין עד שמליך שס זרע האילנות
וגללים אילנות שס ומתסרכס מהס: בדקו קינא בדקו עד שהיו
נקיטין היכן טקן של דוכיפת דהוא תרנגולא ברא: ווגיתא
זכוכית כדי שירא את בניו ולא יוכל להכנס אללם ויהא לרין
לשמיר לנקע הזכוכית: רמא ביה עלומו של אלמה קלא: חנק
נפשיה התרנגול:

קא טעי באורחא אסיקתיה לאורחיה אמר ליה
מכרוי עליה ברקיעא דצדיק גמור הוא ומאן דעכיד
ליה ניה נפשיה זכי לעלמא דאתי ומ"ט כי חזיתיה
להווא רויא דקא טעי באורחא אסיקתיה לאורחיה
א"ל מכרוי עליה ברקיע דרשע גמור הוא ועבדי
ליה ניה נפשיה כי היכי דליכליה לעלמא. מ"ט
כי חזיתיה להווא חרוותא בכית א"ל בעי מימת
גברא כגו תלהין יומין ובעיא מינטר ליבם קטן
תליסר שנין. מ"ט כי שמעתיה להווא גברא דא"ל
לאושכפא עכיד לי מסאני לשב שנין אחיכת א"ל
הווא ד' יומא לית ליה מסאני לשבע שנין בעי
מ"ט כי חזיתיה להווא קסמא דהוה קסים אחיכת
א"ל דהוה יתיב אבי גזא דמלכא לקסום מאי
דאיכא תותיה. תרחיה גביה עד דבנייה לבית
המקדש יומא חד הוה קאי לחודיה א"ל כתיב
מדנני כד* כתועפות ראם לו ואמרי כתועפות אלו מלאה"ש

אסיקתיה מה קשת לו: ובעיא מינטר ליבם קטן עד שיביא
שתי שערות ויהא ראוי לקליכה ויודע היה זה שעתידה
להמתין י"ג שנים: ד' יומי לית ליה אינו בטוח לקיות ז' ימים
שאל למקד ימיה: אבי גזא תמתי היה אולר גדול זהב וכסף
טמון: תרחיה גביה חקרו אללו שלמה לאשמדאי תרק בל' חרמי
איסור כדאמרינן בנ"ק מאן לתרק כיתרק שמואל: הוה קאי
לחודיה שלמה אלל אשמדאי: כתועפות ראם לו להקנ"ה יט
לו תיעפות ראמים למלקתו וליפרע פורענות בשליקותו:

מי שאחזו פרק שביעי גיטין קמח

ראם אלו השדים מאי רבותיכו מינן א"ל שקול
שולשילתא מינאי וזהב לי עזקתך ואחוי לך רבותאי
שקליה לשולשילתא מיניה וזהב לי עזקתא בלעיה
אוחביה לחד גפיה ברקיע' ולחד גפיה בארע' פתקיה
ארבע מאה פרסי על ההיא שעתא אמר שלמה
*מה יחרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש קסלמ פ
(כי זה) [וכתיב *וזה היה] חלקי מכל עמלי מאי סס נ
(כי) [ו] זה רב ושמואל חד אמ' מקלו וח"א גונדו היה
מחזר על הפתחים כל היכי דמטי אמר *אני סס פ
קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים כי מטא
גבי סנהדרין אמרו רבנן מכדי שוטה בחדא מלתא
לא סריד מאי האי אמרו ליה לבניהו קא בעי לך
מלכא לגביה אמר להו לא שלחו להו למלכוותא
קאתי מלכא לגבייכו שלחו להו אין קאתי שלחו
להו בדיקן בכרעיה שלחו להו במוקי קאתיוקא חבע
להו בנדותיהו וקא חבע לה נמי לבת שבע אמיה
אתיוהו לשלמה והבו ליה עזקתא דחקיק עליה שם
ושולשילתא דחקיק עליה שם כי עייל חוייה פרח
מאי רבותיכו אנשתבז הקנ"ה נכס : עיזקתך טבעתו היה שס
קוק עליה : פתקיה דקהו : גונדו לנושו : [ונבילורי טהרות דרב
האי ראיתי קודו מקידה של קרס לשמות עיס] : לא סריד אינו
נדבק לומר דבר אחד של שטות כל הימים שזה אומר הייתי מלך
ואינו אומר דבר שטות אחרת : בדיקו בכרעיה שרגליו של שד
דומות לשל חרנגולים : במוקי קאתי אינו נא לשכנ יקף אלא

אמר קהלת על עמלו שיעמול תחת השמש קסלמ פ

ואפ"ה הוה ליה ביעתותא מיניה והיינו דכתוב
 *הנה מטהו שלשלמה ששים גבורים סביב לרה
 מגבורי ישראל כולם אחווי חרב מלומדי מלחמה
 איש חרבו על יריכו מפחד כלילות רב ושמואל
 חר אמ' מלך והדיוט וחד אמ' מלך והדיוט ומלך:
 (נכאן האריכו בגמרא] צענייני רפואות ולא ראיתי לכתבן):

ע אריב"ל אכל בשר שור בלפת ולן בלבנה כליל
 י"ד או ט"ו בתקופת תמוז אחותו אחילו
 חנא והממלא ברסו מכל דבר אחותו אחילו אמ'
 רב פפא אפי' מתמרי פשיטא ס"ד אמינא הואיל
 ואמר מר חמרי משבען ומשחנן ומשלשן ומאשרן
 ולא מפנקן אימא לא קמ"ל מאי אחילו א"ר אלעזר
 אש של עצמות מאי אש של עצמות [אמר אביי]
 אשא דגרמי:

ס א"ר אליהו לר' נתן אכול שליש ושחה שליש
 והנח שליש לכשתכעוס תעמוד על מלואך
 באכפליאות קלזוכי"ס כלע"ז: מלך והדיוט היה שלמה לא קור
 שוב למלכותו:

מכל דבר שהוא טוב לו ומתוק לכסו ואוכל ממנו כל תאוותו
 מציאו לידי קולי שמו חילו: הואיל ואמר מר שהתמרים
 יפ"ס כ"כ לגוף: משחנן מקומות: משלשן משלשלות: מאשרן
 נותנות כס: ולא מפנקן אינן מעבדות את הלב להיות אסטניס
 ואע"פ שהן מתוקות:

אכול שליש מלא מעיד שליט ושחה שליט והנח שליט בטכך ריקס:
 ולכשתכעוס וימלא בטכך כעס תעמוד על מלואך אכל

מי שאחזו פרק שביעי גיטין קמט

חני ר' חייא הרוצה שלא יבא לידי חולי מעים
יהא רגיל בטיבול קיץ וחורף סעודתך שהנאתך
הימנה משוך ירך הימנה ואל תשהא עצמך בשעה
שאתה צריך לנקבך:

שלשה דברי' מכחישי'ן כחו של אדם ואלו הן פחד מו
דרך ועון. פחד דכתיב *לכי סחרחר
עובני כחי. דרך דכתיב *ענה בדרך כחי קצר
ימי. עון דכתיב *כשל בעוני כחי. שלשה דברים
מחישי'ן גופו של אדם ואלו הן אכל מעומד ושחה
מעומד ושימש מטתו מעומד. חמשה קרובים למיתה
יותר מן החיים ואלו הן אכל ועמד שחה ועמד
הקיו דם ועמד ישן ועמד שימש מטתו ועמד. ו'
העושה אותן מיד מת ואלו הן הבא בדרך ונתייגע
הקיו דם ונכנס לבית המרחץ ושחה ונשחכר וישן
ע"ג קרקע ושימש מטתו א"ר יוחנן והוא שעשאן
כסדרן אמר אב"י כסדרן מת שלא כסדרן חלש
איני והא מעורת עבדה ליה לעבד' תלת מינייהו
ומית ההוא כחוש הוה. ה' רובן קשה ומיעוטן יפה
אם תמלא מעיך אכילה ושתיה לכשתכעוס תנקע: בטבול
לטבול בחוץ או פת ציץ: שהנאתך שערצה לך: משוך ירך
הימנה שלא תמלא כריסך:

פחד דאגה שדואג על דבר העתיד כגון טירוד מזונות או פחד
אויב וקורין אייכש"א: סחרחר מוקף דאגה: אכל ועמד
מיד קודם שזה מעט: העושה אותן כולן כאחת: מעורת שס
אשה: ומיעוטן יפה כשיט לאדם מעט מהם יפה לגופו לרפואה

מל"ס לח
ס"ס קכ
ס"ס לא

ס"א

חייב
מה
אל
ד'
ליל
חילו
אמ'
איל
שרן
עזר
כיי'
יש
יאך
קור
חיותו
מריס
שרן
טכיס
קס:
אבל

ואלו הן דרך ודרך ארץ עושר ומלאכה יין ושינה
 חמין והקזת דם. ח' ממעטין את הזרע ואלו הן
 המלח הרעב והנחק בכייה ושינה ע"ג קרקע וגדגדניו
 וכשות שלא בזמנה והקזת דם למטה בפלוי. תנא
 כשם שקשה למטה בפלים כך יפה למעלה בפלוי
 *למטה למטה מן הבצים למעלה למעלה
 מן הבצים. וכשות שלא בזמנה תנא כשם שקשה
 שלא בזמנ' כך יפה בזמנה א"ר פפא זמנה תמוז שלא
 בזמנ' טבת יומי גיסן ויומי תשרי לא מעליא ולא קשיא:

ה ז ר ק

פרק שמיני

פא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משום רבי
יהודה בר אלעאי בא וראה שלא כדורות
הראשונים דורות האחרונים דורות הראשונים
 וטוב שיהא לו קלת חשלא יהא לו כלום אבל רובן קשה כשיש לו
 הרבה: דרך להלך בירכיס: ודרך ארץ תשמיש: עושר מיעוטו
 יפה ורובו קשה שמנטלו מת"ת ומגביה לבנו: חמין לרמוץ
 ולשתות: ונחק לרעת: וגדגדניות קוילכד"א כמו זרע גד:
 שלא בזמנה לקמיה מפרש: והקזת דם למטה היא ממעט'
 בפלים ככולן: למטה מן הבצים כמו ברגליו ובשוקיו: למעלה
 בכחפים ובנלוטר ובקולנוסות:

מכ
 דור
 אר
 ומן
 לא
 דרך
 מת
 לא
 מוצ
 הכס
 סרו
 המ
 היה
 דא
 שנת
 מכ

מכניסין פירותיהן דרך טרקסמון כדי לחייבן במעש' דורות האחרונים מכניסין פירותיהן דרך גגות ודרך קרפיפות כדי לפוטרו מן המעשר:

ה מג ר ש

פרק תשיעי

אתקין רב יהודה בשטר זכיני דעבדא עבדא דנן פו מוצדק לעבדו ופטיר ועטיר מן חרורי ומן עלולי ומן ערורי מלכא ומלכתא ורשום דאיניש לא אית עלוהי ומנוקה מכל מום ומן שחין דנפיק דרך טרקסמון דרך הכנושה מקוץ ליכנס לפכים ודומה לי שהוא ל' יוכי כמו טרקסין: כדי לחייבו במעשר דקי"ל אין הטבל מתחייב במעשר עד שיראה פכי הבית ודע"ל לה דרך שער לאפוקי דרך קירות ודרך גגות ללא יליף מואכלו בשעריך זכ"מ בהשוכר:

מוצדק לעבדו דינו פסיק לעבדות שאין שום ערעור זמכיר': ופטיר ועטיר מן חרורי ופרוש ומופלג מכל קירות כמו הכפטר מרבו: ועטיר כמו עיטרא שטר קלוקה רק הנמות לא סרו מתרגמין לא עיטרא: ומן ערורי מלכא ומלכתא ומערעור המלך והמלכה לא קטא להיות מוכתב למלכות ליהרג שאם היה מוכתב למלכות מקמו בטל כדאמרי' זכ"מ בהשוכ': ורשום דאיניש רושם סימן שעושים על העבדים כדאמרי' במסכת שבת: לא אית עלויה מאדס אפר קוץ מן המוכר הזה: ומנוקה מכל מום כמו למטיס מזיוון דמקמו בטל: ומן שחין דנפיק

עד טצהר וחרת ועתיק מאי אסותיה אמר אבוי
 גינבר' ומרחכא וכבריתא וחלא דחמרא ומשחא
 דזיתא ונטפיק חזירא ושפוי ליה בגרפא דאווא:
 מח פח לא אריב"ל לא חרבה ארץ ישראל עד שעברו בה
 שבעה בתי דינין ע"ז ואלו הן ירבעם
 בן נבט ובעשא בן אחיה ואחאב בן עמרי ויהוא

עד טצהר ומכל שקין אילא בפניו עד שתי שנים דמאס למיקס
 קמיה: עד טצהר בלשון פרסי שתי שנים והאי דקאמרינן
 בעבדים ליכא היינו היכי דזבון סתמא אבל הכא כיון דאמרי
 מקמו בטל זה עכשיו אין לו שקין ודרך שקין ישן שרולך לו סוזר
 עד שתי שנים לפיכך עד ב' שנים מתכה עמו שאס לא בו אותו
 שקין עד שתי שנים שיהא מקמו בטל לפי שכבר היה בו המוס הזה
 ולא ראוהו: גינברא כמשמעו זנגביל: מרחכא פסולת סיגי
 כסף שיוכל ממנו במקום שמתוכן אותו בשעת קפירתו מן ההרים
 וקורין לו קוכיי"לון: וכברית' גפרית: ושויף ליה בגרפא
 דאווא וסך אותו בכולה של אוו:

שבעה בתי דינין ז' משפחות של מלכים ממלכי ישראל והכך
 דמלכי יהודה לא קא קאיב שהיו ביניהם של אלו והיו
 כ"ד אקד המלך וזנו וזן זנו וכל מלכים אקמו מזרעו אחריו
 קרי קד"ז שלום בן ינש וזכריה לא קא קאיב לפי שלא מלכו
 שנה שלימה וכן אמרי אבל עמרי אביו של אחאב על גס בית דינו
 של אחאב נקרא ומפני שאחאב הרשיע לעשות יותר נקרא
 הקלקול על שמו בימי הושע בן אלה גלו עשרת השנטיים ומההוא
 שעתא קרי ליה קרנה [דהיינו אומללה] יולדת השנעה אילדה

בן נמשי זפקח בן רמליהו ומנחם בן גדי והושע
בן אלה שנא *אומללה יולדת השבעה נפחה נפשה ירמיה עו
באה שמושה בעוד יומם וגו'. אמר רב אמי מאי
קרא *כי תוליד בנים ובני בנים *א"ל רב כהנא דנניס ד
ורב אסי לרב כתיב ביה *בהושע בן אלה ויעש^{ע' בתוספ'}
הרע בעיני ה' רק לא כמלכי ישראל וכתיב *עליו^{נ"כ י"ו}
עלה שלמנאסר וגו' אמר להו אותן פרדסיאור
שהושיב ידבעם על הדרכי' כדי שלא יעלו ישראל
לרגל בא הושע ובטלן ואע"פ כן לא עלו ישראל
לרגל אמר הקב"ה אותן שנים שלא עלו ישראל
לרגל ילכו בשביה אמר רב חסדא אמ' מר עוקבא
ואמרי לה אמ' רב חסדא [א"ר ירמיה] דריש מרימר
מ"ד *וישקוד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק^{דכילא ט}
ה' אלהינו משום דצדיק ה' אלהינו וישקוד ה' על
הרעה ויביא עלינו אלא צדקה עשה הקב"ה עם
ישראל שהגלה גלות צדקיהו ועריין גלות יבניה
שנעה משפקות לע"ז: עליו עלה מפני שלא הרשיע כשאר המלכים
נא הסורעכות נימיו בתמיה: פרדסיאות שומרים: אותן שנים
שלא עלו הואיל ואין מוסה צידס והס לא עלו יגלו וילכו בשבי:
וישקוד וימהר כמו כי שוקד אחי על דברי ומתרגמינן אוקי אכא:
גלות צדקיהו קרבות ירושליט שגלו כולם: גלות יבניה הוא
יהויכין קדמה לגלות צדקיהו י"א שנה וזו היא לדקה שמימר
והקריב ביתו [כדי] להגלות דורו של צדקיהו לנבל צעוד שחכמי
גלות יכניה קיימים שילמדו תורה לאלו הגולים אקריהם לפי

ו"נ כד קיימת דכתיב ביה בגלות יכניה *החריש והמסגר
 אלף חרש שבשעה שפותחין נעשו הכל כחרשין
 מסגר כיון שסוגרין שוב אינן פותחין וכמה אלף.
 דנדיס ד עולא אמר שהקדים שתי שנים *לנושנתם *אמ'
 שס ע"נ רב אחא בר יעקב ש"מ מהרה דמרי עלמא חמניא
 מאה וחמשיין וחרתי הוא:

מט תניא היה ר' טרפון אומר כל מקום שאתה מוצא
 אגוריאות של נכרים אע"פ שדיניהם כדיני
 ישראל אי אתה רשאי להזקק להם שנא' *ואלה
 המשפטים אשר חשים לפניהם לפניהם ולא לפני
 נכרים ד"א לפניהם ולא לפני הדיוטות:

שרוב קמחי התור: גלו עס יכניה דכתיב בהו הקדש והמסגר
 אלף: כיון שסוגרין הלכה שהם סגורים בה אפי"ן יודעים
 להשיב לשאליהם טוב אין לה פותחים אחרים: עולא אמר היינו
 לדקה שמיהר להניח הרעה לסוף מ' מאות וקמשים דהיינו ב'
 שנים קודם וכושנתם דהוא בגמטריא תתכ"ב זאס שהו עד
 וכושנתם היה מתקיים בהם כי אבד תאבדון: ש"מ מהרה דמרי
 עלמא כמכין וכושנתם דהא כתיב כי אבד תאבדון מהר:
 אגוריאות אסיפות כמו אוגר בקיץ: לפניהם קאי אשבעים
 זקנים שעלו עמו להר קודם מתן תורה כדכתיב ואל
 עשה אמר עלה וגו' ואע"פ שככתבה פרשה זו לאמר מתן תורה
 קודם מ"ת כאמרה וככנה המזבח והעלו העולה והשלמים ובאותו
 דם נכנסו לברית: (ובמוס' כמזב' נשס ר"י דאלהים טונא דכתיב
 בפרשה קאי דאלהים נפקא לן מוחתים):

המגרש פרק השיעי גיטין קנב

אכלה בשוק גירגרה בשוק הניקה בשוק בכלן פט
ר' מאיר אומר תצו: ר"ע אומר עד שישאו

ויתנו בה מזוזרות בלבנה א"ל ר' יוחנן בן נורי א"כ
לא הנחת בת לאברהם אבינו שיושבת תחת בעלה
והתורה אמרה *כי מצא בה ערות דבר ולהלן דברים כד
הוא אומר *על פי שני עדים או על פי שלשה עדים ^{סס יט}

יקום דבר מה לחלן דבר ברור אף כאן דבר ברור:
[משנה ב"ש אומר לא יגרש אדם את אשתו אלא צ
א"כ מצא בה דבר ערוה שנא' *כי מצא דברים כד

בה ערות דבר וב"ה אומר אפילו הקדיחה תבשילו
שנא' כי מצא בה ערות דבר] ר"ע אומר אפילו
מצא אחרת נאה הימנה [שנ' *והי' אם לא תמצא תן ^{סס}
בעיניו]: [גמ'] במאי קמיפלגי בדר"ל דאר"ל
כי משמש בד' לשונות אי דלמא אלא דהא ב"ש

גירגרה בשוק הלכה כטוית גרון: מזוזרות בלבנה נשים הטוות
בשוק לאור הלכה ודרך לשיק שיכות בטלות ולדבר
בשדות שבעיר: לא הנחת וכו' שם אויבים מוליאים קול
בכנס ברמז מועט:

[הקדיחה שרפה או ע"י אור או במלח כמו כי אם קדקה באפי:
ערות דבר לב"ה משמע להו או ערוה או שאר דבר
סרקון: ר"ע אומר אפילו לא מלא בה ערוה ולא דבר]: כי
משמש בד' לשונות במקום ד' לשונות הללו ככתב כי בתורה
במקום אם במקום פן במקום אלא במקום אשר. במקום אם
כמו כי ימלא בקרבך כי יקרא כי מראה קמור וכו' במקום אלא

סברי [והי' אם לא תמצא חן בעיניו] כי מצא בה
 ערות דבר דהא מצא בה ערות דבר ור"ע סבר
 כי מצא בה ערות דבר אי נמי מצא בה ערות דבר
 נ הניא היה ר' מאיר אומר כשם שיש דעות במאכל
 כך יש דעות בנשים יש לך אדם שזכוב
 נופל לחוד כוסו וזורקו ואינו שוחהו וזו היא מדה
 לסתור דבר האמור למעלה לומר אינו כן אלא כן כמו יאמר לא
 כי לקת וכן ולא תקפון את ידך כי פתח תפתח וכו' במקום
 כן כמו כי תאמר בלבדך רבים וגו' לא תירא מהם גו' וכו'. וכן
 כל כי הסמוכים לחף חף כי תאמר לא אשורנו חף כי אכזי
 אעכנו כלן כדרשין בלשון תימהוכו ועוד משמש בלשון דהא דבייכו
 אשר או מפני כלו ליתן טעם כמו לא לקתי כי יראה כלו מפני
 שיראה וכן כי יבא אלי העם לדרוש אלהים מפני שגא אלי העם
 וכולהו מתרגמינן ארו שלשון ארו בארמי משמש כל לשונות כי
 בעברי ואם באת וכו'*: דהא מצא בה מפני שמלא בה [הא לאו
 הכי לא יגרשנה וב"ה נמי הכי משמע להו לשון מפני מפני שמלא
 בה] או ערוה או דבר ואם לאו לא יגרש הילכך לא תמלא תן
 דקאמר קרא היינו מפני שמלא בה כדמפרש ביה ולא משום תן
 של נוי: ור"ע מפרש ליה להאי כי בלשון אס הילכך תרי עלי
 כינהו אס לא תמלא תן של נוי בעיניו ואם מלא בה ערות דבר:
 יש דעות במאכל דעות בני אדם חלוקות באסטיסות של מאכל
 ומשת' יש שהוא איסטניס וקן במאכל מחמת מיאוס מיעוט
 גיש שאינו איסטניס כ"כ ויש שאינו איסטניס כלל כך דעות בני
 אדם חלוקים בפריכות יש מקפיד על פריכות מועט ויש שאינו

ע' נדע'
 נגו'
 באריכות

פפוס
 לך א
 וזו ה
 ומניח
 מוצצ
 אשה
 משנ
 ס"ד
 החור
 ושל
 קרא
 הוצי
 וכה
 ואם
 האר
 וזה
 מקפי
 של א
 מדבר
 נכנס
 ידיה
 אדם
 שבנ
 לונש

פפוס בן יהודה שהיה נועל בפני אשתו ויוצא ויש
 לך אדם שזוכב נופל לתוך כוסו וזרקו ושותהו
 וזו היא מדת כל אדם שמדברת עם אחיה וקרובה
 ומניחה ויש לך אדם שזוכב נופל לתוך תמחוי
 מוצצו ואוכלו וזו היא מדת אדם רע שרואה את
 אשתו יוצאה וראשה פרוע וטוה בשוק * ופרומה ^{סס ע"ב}
 משני צדדיה ורוחצת עם בני אדם עם בני אדם
 ס"ד אלא במקום שבני אדם רוחצין זו מצוה מן
 התורה לגרשה שנא' * כי מצא בה ערות דבר וגו' ^{דנ"י כד}
 ושלחה מביתו והלכה והייתה לאיש אחר הכחוב
 קראו אחר לומר שאין זה בן זוגו של ראשון זה
 הוציא רשעה מביתו וזה הכנים רשעה לתוך ביתו
 וזה שני ושלחה שנא' * ושנאה האיש האחרון וגו' ^{סס}
 ואם לאו קוברתו שנאמר * או כי ימות האיש ^{סס}
 האחרון כדאי הוא במיתה שזה הוציא רשע מביתו
 וזה הכנים רשעה לתוך ביתו * כי שנא שלח ר' מלאכי ^ב

מקסיד כל כך ויש שאינו מקסיד כלל: פפוס בן יהודה בעלה
 של אשה אחת היה וכשיוצא מביתו לשוק בעל דלת בפניו שלא
 מדבר עם כל אדם ומדה שאינה הוגנת היא זו שמתוך כך אינה
 נכנסת ביניהם ומזכה תחתיו: ופרומה משני צדדיה אלל אלילי
 ויהי כדרך אדומיות שכלרפת שגהן כראה מלדיהן: עם בני
 אדם ס"ד א"כ רגלים לדבר שזונה היא ואסורה לו: במקום
 שבני אדם רוחצים והיא נכנסת לעיניהם אחר יליאתם כשהם
 לונשים בגדיהם: כי שנא שלח פסוק הוא נכנאות מלאכי:

יהודה אומר אם שנאתה שלח רבי יוחנן אומר
 שנאוי המשלח ולא פליגי הא בזווג ראשון הא
 בזווג שני דא"ר אלעזר כל המגרש אשתו ראשונה
 אפי' מזכה מוריד עליו דמעות שנא' *וזאת שנית
 העשו כסות דמעה את מזבח ה' כבי ואנקה מאין
 עוד פנות אל המנחה ולקחת רצון מידכם ואמרתם
 על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעוריד
 אשר [אתה] בנדה בה והוא חברתך ואשת כרייתך:

מסכת סוטה

המקנא

פרק ראשון

ב הניא רבי אומר למה נסמכה פרשת נויר לפרשת
 סוטה לומר לך שכל הרואה סוטה בקילקולה
 יויר עצמו מן היין:

אם שנאת שלח כר"ע: אם שנאתה היא לפני המקום שלח כר"ע:
 ואית דגרסי שכו המשלח וזו שמעתי שכו המשלח לפני המקום
 ואפילו לב"ה כהי דלא כייפינן שלא להוליח מיהו שכו הוא: זווג
 ראשון אשת נעורים ובה משתעי קרא כדכתיב בתריה אשת
 נעוריד וכתיב וכאמרתם ברזקכם ובאשת נעוריד אל יבגוד:
 בקילקולה בנולה ובנוסחה שמנוולים אותה כדקתני מתכיתין
 קושר קבל למעלה מדדיה: יויר עצמו מן היין
 שהיין מביא לידי קלות ראש והוא גרם לה: